

**SPRAWOZDANIE
KOMISJI NADZORU
AUDYTOWEGO
ZA ROK 2011**

Warszawa, 25 kwietnia 2012 r.

Zgodnie z art. 64 ust. 5 ustawy z dnia 7 maja 2009 r. o biegłych rewidentach i ich samorządzie, podmiotach uprawnionych do badania sprawozdań finansowych oraz o nadzorze publicznym (Dz. U. Nr 77, poz. 649 oraz Dz. U. z 2010 r. Nr 182, poz. 1228) KNA opracowuje, do dnia 30 kwietnia następnego roku, roczne sprawozdanie obejmujące kompleksową informację o funkcjonowaniu systemu zapewnienia jakości, o wynikach postępowań dyscyplinarnych wobec biegłych rewidentów oraz o karach nałożonych na podmioty uprawnione do badania sprawozdań finansowych.

WSTĘP

W Polsce system nadzoru publicznego nad biegłymi rewidentami i podmiotami uprawnionymi do badania sprawozdań finansowych został wprowadzony ustawą z dnia 7 maja 2009 r. o biegłych rewidentach i ich samorządzie, podmiotach uprawnionych do badania sprawozdań finansowych oraz o nadzorze publicznym. Ustawa ta weszła w życie dnia 6 czerwca 2009 r. i tym samym Polska dokonała dostosowania prawa krajowego do wymogów dyrektywy 2006/43/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 17 maja 2006 r. w sprawie ustawowych badań rocznych sprawozdań finansowych i skonsolidowanych sprawozdań finansowych.

W ramach systemu nadzoru publicznego w Polsce od 2 lipca 2009 r. funkcjonuje Komisja Nadzoru Audytowego (KNA), której zadaniem jest sprawowanie nadzoru nad wykonywaniem zawodu biegłego rewidenta, działalnością podmiotów uprawnionych do badania sprawozdań finansowych oraz działalnością samorządu biegłych rewidentów - Krajową Izbą Biegłych Rewidentów (KIBR).

Sprawozdanie KNA za rok 2011 przedstawia funkcjonowanie systemu nadzoru publicznego w Polsce w trzecim roku jego działalności. Sprawozdanie składa się z czterech rozdziałów i zawiera, między innymi, szczegółową informację o funkcjonowaniu systemu zapewnienia jakości oraz o wynikach postępowań dyscyplinarnych wobec biegłych rewidentów.

W rozdziale pierwszym przedstawiono informacje na temat rynku usług audytorskich w Polsce oraz opis systemu nadzoru publicznego nad biegłymi rewidentami, firmami audytorskimi i samorządem biegłych rewidentów w Polsce.

W rozdziale drugim przedstawiono podstawowe informacje dotyczące funkcjonowania KNA, w tym skład, cele działania, sposób funkcjonowania oraz budżet KNA.

W rozdziale trzecim omówiono działalność KNA w roku 2011, tj.: działania w ramach systemu zapewniania jakości, postępowania dyscyplinarnego, nadzorowanie działalności samorządu, kontrolę procedury wpisu biegłych rewidentów do rejestru oraz podmiotów uprawnionych do badania sprawozdań finansowych na listę, współpracę międzynarodową a także inne działania KNA z zakresu nadzoru publicznego.

W rozdziale czwartym przedstawiono działalność organów KIBR w ramach systemu nadzoru publicznego w roku 2011. Omówiono kolejno działania: Krajowej Komisji Nadzoru, Krajowego Rzecznika Dyscyplinarnego, Krajowego Sądu Dyscyplinarnego, Krajowej Rady Biegłych Rewidentów oraz Krajowego Zjazdu Biegłych Rewidentów.

Na końcu sprawozdania został ujęty plan działania KNA na 2012 r.

SPIS TREŚCI

1.	Ogólna charakterystyka systemu nadzoru publicznego nad biegłymi rewidentami, firmami audytorskimi i samorządem biegłych rewidentów w Polsce	6
2.	Komisja Nadzoru Audytowego	10
3.	Działalność KNA w roku 2011	14
4.	Działalność organów Krajowej Izby Biegłych Rewidentów w ramach systemu nadzoru publicznego w roku 2011	26
	Załącznik - Plan działania KNA na 2012 r.	33

WYKAZ SKRÓTÓW

SKRÓT	ROZWINIĘCIE
EGAOB	European Group of Auditor's Oversight Bodies
EAIG	European Audit Inspection Group
IFAC	International Federation of Accountants
IFIAR	International Forum of Independent Audit Regulators
KIBR	Krajowa Izba Biegłych Rewidentów
KKN	Krajowa Komisja Nadzoru
KKR	Krajowa Komisja Rewizyjna
KNA	Komisja Nadzoru Audytowego
KNF	Komisja Nadzoru Finansowego
Komisja Egzaminacyjna	Komisja Egzaminacyjna dla kandydatów na biegłych rewidentów
KRBR	Krajowa Rada Biegłych Rewidentów
KRD	Krajowy Rzecznik Dyscyplinarny
KSD	Krajowy Sąd Dyscyplinarny
KSRF	Krajowe standardy rewizji finansowej
KZBR	Krajowy Zjazd Biegłych Rewidentów
MF	Ministerstwo Finansów
MSRF	Międzynarodowe Standardy Rewizji Finansowej
PCAOB	The Public Company Accounting Oversight Board
SPPW	Szwajcarsko - Polski Program Współpracy
UE	Unia Europejska
UKNF	Urząd Komisji Nadzoru Finansowego

PODSTAWY PRAWNE FUNKCJONOWANIA SYSTEMU

Dyrektywa

Dyrektywa 2006/43/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 17 maja 2006 r. w sprawie ustawowych badań rocznych sprawozdań finansowych i skonsolidowanych sprawozdań finansowych, zmieniająca dyrektywy Rady 78/660/EWG i 83/349/EWG oraz uchylająca dyrektywę Rady 84/253/EWG (Dz. Urz. UE L 157 z 9 czerwca 2006 r., str. 87, z późn. zm.), zwana dalej dyrektywą 2006/43/WE.

Ustawa

Ustawa z dnia 7 maja 2009 r. o biegłych rewidentach i ich samorządzie, podmiotach uprawnionych do badania sprawozdań finansowych oraz o nadzorze publicznym (Dz. U. Nr 77, poz. 649 oraz Dz. U. z 2010 r. Nr 182, poz. 1228), zwana dalej ustawą.

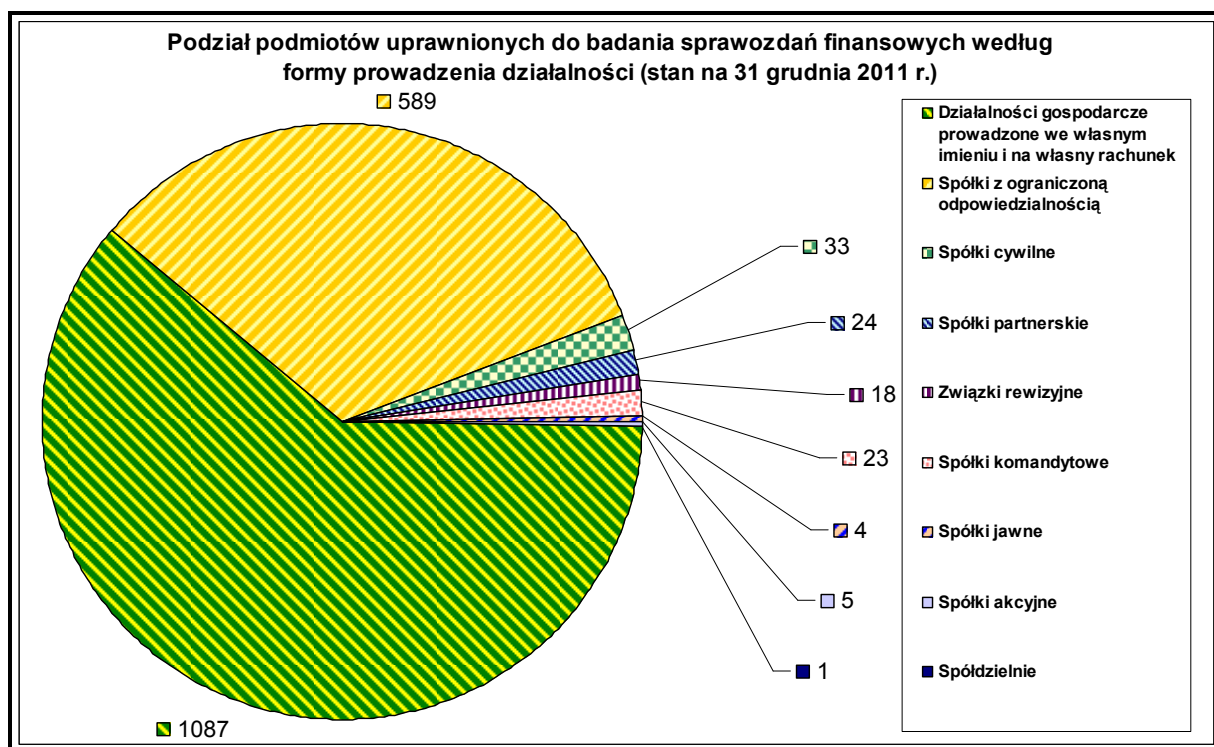
Inne

1. Ustawa z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2009 r. Nr 152, poz. 1223 z późn. zm.), zwana dalej ustawą o rachunkowości,
2. Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 15 stycznia 2010 r. w sprawie kontroli wykonywania zawodu przez biegłych rewidentów i działalności podmiotów uprawnionych do badania sprawozdań finansowych (Dz. U. Nr 16, poz. 83), zwane dalej rozporządzeniem w sprawie kontroli,
3. Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 29 grudnia 2009 r. w sprawie postępowania kwalifikacyjnego na biegłych rewidentów (Dz. U. z 2010 r. Nr 6, poz. 36), zwane dalej rozporządzeniem w sprawie postępowania kwalifikacyjnego,
4. Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 3 grudnia 2009 r. w sprawie obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej podmiotów uprawnionych do badania sprawozdań finansowych (Dz. U. Nr 205, poz. 1583),
5. Uchwała Nr 5 Nadzwyczajnego Krajowego Zjazdu Biegłych Rewidentów z dnia 21 marca 2010 r. w sprawie statutu Krajowej Izby Biegłych Rewidentów, zwana dalej Statutem KIBR.

1. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA SYSTEMU NADZORU PUBLICZNEGO NAD BIEGLYMI REWIDENTAMI, FIRMAMI AUDYTORSKIMI¹ I SAMORZĄDEM ZAWODOWYM BIEGLYCH REWIDENTÓW

Podstawowe dane o rynku usług audytowych

Na dzień 31 grudnia 2011 r. na liście podmiotów uprawnionych do badania sprawozdań finansowych znajdowało się 1 784 podmiotów (co oznacza spadek w stosunku do końca 2010 r. o 27 podmiotów). W okresie od dnia 1 stycznia 2011 r. do dnia 31 grudnia 2011 r. uchwałami KRBR 99 podmiotów zostało wpisanych na listę podmiotów uprawnionych do badania sprawozdań finansowych, natomiast 127 podmiotów zostało skreślonych z listy².

W rejestrze biegłych rewidentów znajdowały się na koniec 2011 r. 7 311 osób (co oznacza spadek w stosunku do końca 2010 r. o 171 osób), spośród których 3 606 osób deklarowało faktyczne wykonywanie zawodu biegłego rewidenta.

W okresie od dnia 1 stycznia 2011 r. do dnia 31 grudnia 2011 r. uchwałami KRBR 323 osoby zostały wpisane do rejestru biegłych rewidentów (w tym 1 osoba posiadająca uprawnienia do wykonywania zawodu biegłego rewidenta, uzyskane w innym państwie UE), natomiast 496 biegłych rewidentów zostało skreślonych z rejestru biegłych rewidentów³.

¹ Ustawa posługuje się pojęciem „podmioty uprawnione do badania sprawozdań finansowych”.

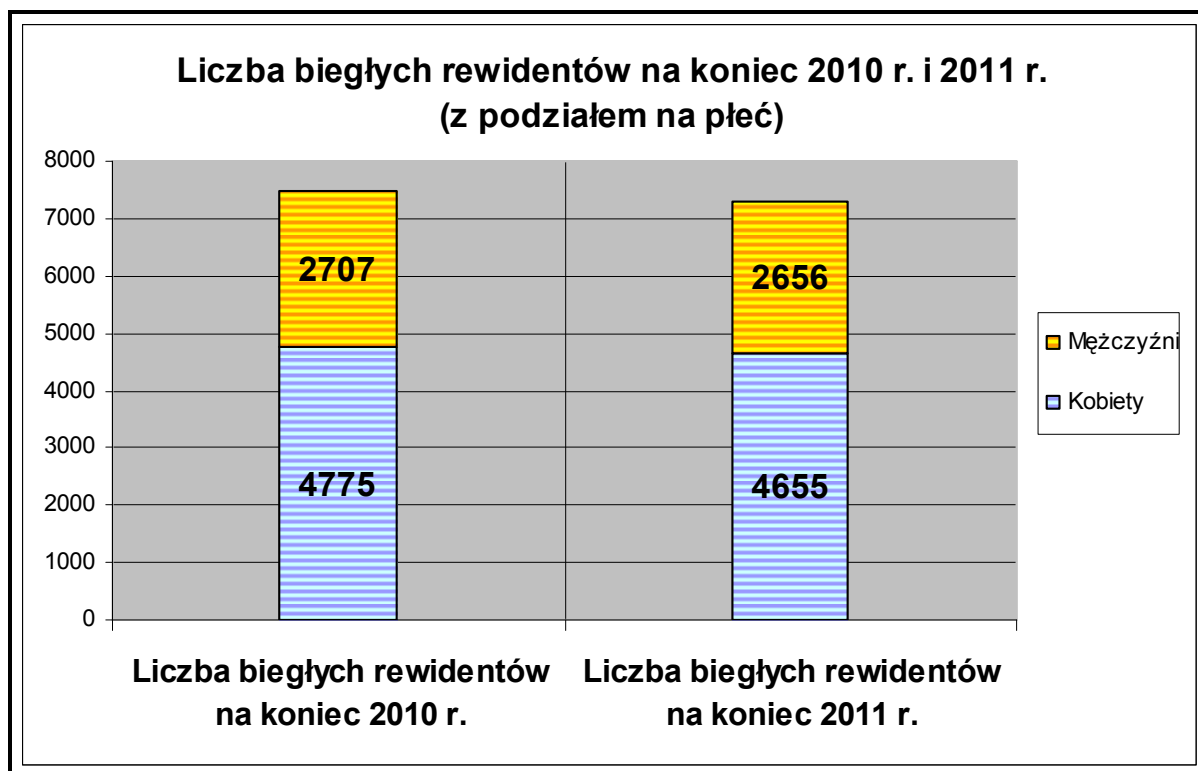
² Skreślonych z listy podmiotów uprawnionych do badania sprawozdań finansowych zostało:

- 116 na wniosek,
- 2 w wyniku niepoddania się kontroli,
- 9 z powodu skreślenia biegłych rewidentów prowadzących podmioty we własnym imieniu i na własny rachunek.

³ Skreślonych z rejestru biegłych rewidentów zostało:

- 364 na wniosek,
- 61 z powodu śmierci,
- 2 z powodu niespełniania któregokolwiek z warunków, o którym mowa w art. 5 ust 2 pkt 1-3 ustawy,
- 69 z powodu nieuiszczenia składek członkowskich za okres dłuższy niż rok.

W postępowaniu kwalifikacyjnym dla kandydatów na biegłych rewidentów w 2011 r. wzięło udział 9 661 kandydatów (z tego 2 411 z naboru w 2010 r. i 2011 r. oraz 7 250 z lat poprzednich). W 2011 r. 256 osób zakończyło postępowanie kwalifikacyjne, tzn. zdało egzamin dyplomowy oraz uzyskało prawo wystąpienia do KRBR o wpis do rejestru biegłych rewidentów.

Przychody uzyskane przez podmioty uprawnione do badania sprawozdań finansowych w 2011 r. z tytułu wykonywania czynności rewizji finansowej wyniosły 728 519 022,58 zł, w tym przychody podmiotów wykonujących czynności rewizji finansowej w jednostkach zainteresowania publicznego 571 836 259,70 zł⁴.

Z danych KIBR wynika, iż w 2011 r. przeprowadzonych zostało 26 853 badań sprawozdań finansowych.⁵

Opis systemu

Przyjęta w połowie 2006 r. dyrektywa 2006/43/WE stanowiła reakcję Komisji Europejskiej na ujawnienie poważnych nieprawidłowości w sprawozdawczości finansowej wielkich korporacji, takich jak Parmalat, Enron, czy WorldCom. Jednym z głównych celów tej dyrektywy jest zabezpieczenie rynku UE przed wystąpieniem tego rodzaju niekorzystnych zjawisk. Nowe regulacje wprowadzone dyrektywą 2006/43/WE mają służyć wzmocnieniu zaufania inwestorów i innych zainteresowanych stron do sprawozdań finansowych sporządzanych przez podmioty gospodarcze działające w UE (w tym zwłaszcza przez spółki giełdowe) oraz przywróceniu prestiżu zawodu biegłego rewidenta i zaufania do wyników badania sprawozdań finansowych. W tym kontekście kluczową rolę w przywróceniu zaufania

⁴ Dane te pochodzą ze złożonych do KRBR do dnia 30 marca 2012 r. przez podmioty uprawnione do badania sprawozdań finansowych, rozliczeń opłaty rocznej z tytułu nadzoru.

⁵ Dane te pochodzą ze złożonych do KRBR sprawozdań, o których mowa w art. 49 ust. 3 ustawy. Z informacji otrzymanej od KRBR wynika, że KIBR zweryfikował 1 063 otrzymanych sprawozdań, co stanowi ok. 85% spodziewanej ich liczby.

inwestorów do rynków finansowych odgrywa wzmocnienie roli badania sprawozdań finansowych. Powyższe cele zamierza się osiągnąć poprzez przewidziane w dyrektywie:

- określenie wymogów dot. postępowania kwalifikacyjnego dla kandydatów na biegłych rewidentów,
- zobowiązanie do przeprowadzania obligatoryjnego doskonalenia zawodowego dla biegłych rewidentów,
- zobowiązanie państw członkowskich do ustanowienia systemu publicznego nadzoru nad biegłymi rewidentami i firmami audytorskimi; wprowadzenie takich zasad nadzoru publicznego nad wykonywaniem zawodu biegłego rewidenta okazało się konieczne, gdyż nadzór oparty wyłącznie na samokontroli środowiska biegłych rewidentów i kontroli administracyjnej okazał się niewystarczający,
- skoordynowanie systemów publicznego nadzoru na szczeblu wspólnotowym w celu ułatwienia współpracy i wymiany informacji między organami nadzoru, co jest konieczne dla skutecznego sprawowania nadzoru nad biegłymi rewidentami i firmami audytorskimi badającymi sprawozdania finansowe spółek giełdowych notowanych w różnych krajach członkowskich,
- zorganizowanie systemu współpracy między organami nadzoru z państw członkowskich i państw spoza UE (w tym w szczególności z PCAOB – organem publicznego nadzoru w USA),
- wprowadzenie MSRF jako norm obowiązujących dla wszystkich badań sprawozdań finansowych przeprowadzanych w UE,
- wprowadzenie obowiązkowego systemu zapewniania jakości rewizji finansowej w podmiotach uprawnionych do badania sprawozdań finansowych,
- określenie wymogów dotyczących niezależności biegłych rewidentów,
- określenie szczególnych wymagań dla podmiotów badających sprawozdania finansowe jednostek zainteresowania publicznego,
- określenie zasad rejestracji biegłych rewidentów z krajów trzecich.

W Polsce dyrektywa 2006/43/WE została transponowana poprzez ustawę, która weszła w życie w dniu 6 czerwca 2009 r. i wprowadziła nowy system nadzoru publicznego nad wykonywaniem zawodu biegłego rewidenta, działalnością podmiotów uprawnionych do badania sprawozdań finansowych, działalnością samorządu biegłych rewidentów oraz nadzoru nad systemem zapewnienia jakości rewizji finansowej.

Do dnia 5 czerwca 2009 r. formalny nadzór nad wykonywaniem zawodu biegłego rewidenta oraz nad samorządem biegłych rewidentów sprawował Minister Finansów⁶. W odróżnieniu od nadzoru sprawowanego wcześniej przez Ministra Finansów, KNA jako organ powołany na podstawie nowej ustawy posiada znacznie szerszy zakres kompetencji oraz instrumentów nadzorczych i kontrolnych.

System nadzoru publicznego składa się z następujących elementów:

- KNA – organu nadzoru publicznego;
- KIBR – samorządu zawodowego, na którego organy, wolą ustawodawcy, delegowano niektóre zadania z zakresu nadzoru i zapewnienia jakości.

Zgodnie z ustawą do kompetencji KNA należy, między innymi:

- zatwierdzanie uchwał organów KIBR w przypadkach określonych w ustawie, w tym dotyczących:
 - ✓ krajowych standardów rewizji finansowej,

⁶ Zgodnie z postanowieniami ustawy z dnia 13 października 1994 r. o biegłych rewidentach i ich samorządzie (Dz. U. z 2001 r., Nr 31, poz. 359, ze zm.).

- ✓ zasad wewnętrznej kontroli jakości podmiotów uprawnionych do badania sprawozdań finansowych,
- ✓ zasad etyki zawodowej biegłych rewidentów,
- ✓ regulaminu postępowania dyscyplinarnego wobec biegłych rewidentów,
- ✓ zasad obligatoryjnego doskonalenia zawodowego dla biegłych rewidentów,
- ✓ regulaminu działania Komisji Egzaminacyjnej i innych regulacji z zakresu postępowania kwalifikacyjnego dla kandydatów na biegłych rewidentów,
- zatwierdzanie rocznych planów kontroli, sporządzanych przez KKN, dotyczących wykonywania zawodu przez biegłych rewidentów i działalności podmiotów uprawnionych do badania sprawozdań finansowych, wykonujących czynności rewizji finansowej w jednostkach zainteresowania publicznego oraz zatwierdzanie kandydatów na kontrolerów przed ich zatrudnieniem oraz kontrolerów wyznaczonych do poszczególnych kontroli,
- zatwierdzanie wyników kontroli przeprowadzonych w podmiotach wykonujących czynności rewizji finansowej w jednostkach zainteresowania publicznego i uczestnictwo w charakterze obserwatora w wybranych kontrolach realizowanych przez KKN,
- przeprowadzanie (we własnym zakresie), w razie powzięcia informacji o nieprawidłowościach, kontroli wykonywania zawodu przez biegłych rewidentów i działalności podmiotów uprawnionych do badania sprawozdań finansowych,
- rejestrowanie biegłych rewidentów i podmiotów uprawnionych do badania sprawozdań finansowych z państw trzecich,
- zaskarżanie do sądu administracyjnego uchwał organów KIBR niepodlegających zatwierdzeniu,
- przeprowadzanie kontroli dokumentacji stanowiącej podstawę podjęcia przez KRBR uchwał dotyczących wpisu biegłych rewidentów do rejestru lub wpisu podmiotów uprawnionych do badania sprawozdań finansowych na listę,
- prowadzenie współpracy międzynarodowej, w tym w szczególności z Komisją Europejską, z organami nadzoru z innych państw Unii Europejskiej oraz państw trzecich.

Jednocześnie ustawodawca delegował istotne zadania z zakresu nadzoru publicznego na organy samorządu zawodowego biegłych rewidentów. Kluczowym organem w zakresie systemu zapewniania jakości rewizji finansowej jest KKN, natomiast w przypadku postępowania dyscyplinarnego są to KRD i KSD.

KRBR, która kieruje działalnością samorządu w okresach pomiędzy KZBR, pełni istotną rolę w systemie nadzoru publicznego, w szczególności w zakresie prowadzenia rejestru biegłych rewidentów i listy podmiotów uprawnionych do badania sprawozdań finansowych, jak również ustanawianiu w formie uchwał różnych aktów prawnych mających kluczowe znaczenie dla funkcjonowania biegłych rewidentów i firm audytorskich.

Omawiając system nadzoru publicznego należy również wspomnieć o Komisji Egzaminacyjnej, która przeprowadza postępowanie kwalifikacyjne, w tym egzaminy dla kandydatów na biegłych rewidentów. Komisja Egzaminacyjna działa na podstawie ustawy, rozporządzenia w sprawie postępowania kwalifikacyjnego i uchwał KRBR zatwierdzanych przez KNA. Zgodnie z art. 8 ust. 6 ustawy Komisja Egzaminacyjna składa KNA sprawozdanie ze swej działalności⁷.

⁷ Sprawozdanie Komisji Egzaminacyjnej za 2011 r. jest dostępne na stronie internetowej BIP MF w zakładce dotyczącej KNA.

2. KOMISJA NADZORU AUDYTOWEGO

KNA jest niezależnym, kolegialnym organem nadzoru publicznego powołanym na mocy art. 63 ustawy.

KNA działa na posiedzeniach plenarnych, które zwołuje i prowadzi przewodniczący lub zastępca przewodniczącego oraz w trybie obiegowym z tym, że podejmowanie uchwał następuje zawsze na posiedzeniach. Zgodnie z ustawą, posiedzenia KNA powinny odbywać się co najmniej raz w miesiącu, jednakże dotychczasowa praktyka wskazuje na konieczność częstszego zwoływania tych posiedzeń.

Skład

W skład KNA wchodzi 9 członków powołanych przez Ministra Finansów na 4-letnią kadencję.

Zgodnie z ustawą, członkowie KNA reprezentują następujące podmioty:

- Ministra Finansów – 2 osoby, w tym przewodniczący KNA, w randze sekretarza lub podsekretarza stanu w Ministerstwie Finansów,
- Komisję Nadzoru Finansowego – 2 osoby, w tym zastępca przewodniczącego KNA,
- Ministra Sprawiedliwości – 1 osoba,
- Krajową Izbę Biegłych Rewidentów – 2 osoby,
- organizacje pracodawców – 1 osoba,
- Giełdę Papierów Wartościowych w Warszawie S.A. – 1 osoba.

Ustawa określa warunki, jakie powinni spełniać członkowie KNA, a mianowicie:

- posiadać obywatelstwo polskie,
- korzystać z pełni praw publicznych,
- mieć ukończone wyższe studia w Rzeczypospolitej Polskiej lub zagraniczne studia wyższe uznawane w Polsce za równoważne,
- mieć nieposzlakowaną opinię,
- posiadać autorytet, wiedzę oraz doświadczenie w zakresie istotnym dla rewizji finansowej, które dają rękojmię prawidłowego wykonywania zadań,
- nie być skazanym prawomocnym wyrokiem za umyślnie popełnione przestępstwo lub przestępstwo skarbowe.

Ponadto, ustawa stwierdza, że większość członków KNA, co najmniej przez 3 lata przed powołaniem w jej skład oraz w trakcie trwania kadencji nie może wykonywać czynności rewizji finansowej, mieć prawa głosu w firmie audytorskiej ani być członkiem zarządu lub rady nadzorczej firmy audytorskiej.

W skład KNA w 2011 r. wchodziły następujące osoby⁸:

- Pan Wiesław Szczuka – Przewodniczący KNA, przedstawiciel Ministra Finansów (do 19 grudnia 2011 r.),
- Pan Mirosław Sekuła – Przewodniczący KNA, przedstawiciel Ministra Finansów (od 30 grudnia 2011 r.),
- Pani Dagmara Wieczorek-Bartczak – Zastępca Przewodniczącego, przedstawiciel Komisji Nadzoru Finansowego,
- Pani Joanna Dadacz, przedstawiciel Ministra Finansów,
- Pan Bogdan Dębicki, przedstawiciel KIBR,

⁸ Biografie członków KNA są dostępne na stronie internetowej pod adresem: <http://www.mf.gov.pl/index.php?const=6&dzial=2803&wysw=4&sub=sub13>.

- Pan Andrzej Herman, przedstawiciel Ministra Sprawiedliwości,
- Pani Ewa Jakubczyk-Cały, przedstawiciel Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie S. A.,
- Pan Piotr Kamiński, przedstawiciel organizacji pracodawców,
- Pani Maria Rzepnikowska, przedstawiciel KIBR,
- Pan Andrzej Stopczyński, przedstawiciel Komisji Nadzoru Finansowego.

Cele działania

Zgodnie z ustawą KNA sprawuje nadzór publiczny nad:

- wykonywaniem zawodu biegłego rewidenta,
- działalnością podmiotów uprawnionych do badania sprawozdań finansowych,
- działalnością KIBR.

Celem działania KNA jest zapewnienie sprawnie funkcjonującego systemu nadzoru publicznego, w tym przede wszystkim systemu zapewnienia jakości rewizji finansowej, poprzez określenie odpowiednich norm prawno-organizacyjnych i proceduralnych, a także poprzez podejmowane działania operacyjne.

Budżet

Dochody

Ustawa przewiduje, że w związku z funkcjonowaniem systemu nadzoru publicznego budżet państwa może uzyskiwać dochody z następujących tytułów:

- udziału w opłatach z tytułu nadzoru, w wysokości 20%, wnoszonych przez podmioty uprawnione do badania sprawozdań finansowych wykonujące czynności rewizji finansowej w jednostkach zainteresowania publicznego⁹, który jest przekazywany przez KIBR na rachunek budżetu państwa w terminie do 31 marca,
- opłaty z tytułu wpisu do prowadzonego przez KNA rejestru biegłych rewidentów z państw trzecich oraz wpisu na listę podmiotów uprawnionych do badania sprawozdań finansowych z państw trzecich (w 2011 r. – brak zgłoszeń),
- kar nakładanych przez KNA na podmioty uprawnione do badania sprawozdań finansowych w przypadku stwierdzenia nieprawidłowości podczas kontroli (w 2011 r. nie została nałożona żadna kara).

W 2011 r. KNA nie nałożyła na kontrolowane podmioty kar oraz nie uzyskała wpływu z tytułu opłat wpisowych. KIBR dokonała wpłat na rachunek budżetu państwa z tytułu udziału w opłatach z tytułu nadzoru za 2010 r. w dwóch terminach: 31 marca 2011 r. w kwocie 1 344 444 zł oraz 18 sierpnia 2011 r. w kwocie 21 450 zł (w tym odsetki) - łącznie **1 365 894 zł**.

⁹ Zgodnie z art. 2 pkt 4 ustawy przez „jednostki zainteresowania publicznego” należy rozumieć:

- emitentów papierów wartościowych dopuszczonych do obrotu na rynku regulowanym państwa Unii Europejskiej, mających siedzibę na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, z wyłączeniem jednostek samorządu terytorialnego,
- banki krajowe, oddziały instytucji kredytowych i oddziały banków zagranicznych,
- spółdzielcze kasy oszczędnościowo-kredytowe,
- zakłady ubezpieczeń i główne oddziały zakładów ubezpieczeń oraz zakłady reasekuracji,
- instytucje pieniądza elektronicznego,
- otwarte fundusze emerytalne oraz powszechne towarzystwa emerytalne,
- fundusze inwestycyjne otwarte, specjalistyczne fundusze inwestycyjne otwarte oraz fundusze inwestycyjne zamknięte, których publiczne certyfikaty inwestycyjne nie zostały dopuszczone do obrotu na rynku regulowanym,
- podmioty prowadzące działalność maklerską z wyłączeniem podmiotów prowadzących działalność wyłącznie w zakresie przyjmowania i przekazywania zleceń nabycia lub zbycia instrumentów finansowych lub w zakresie doradztwa inwestycyjnego.

Ze względu na wątpliwości KNA dotyczące liczby podmiotów uprawnionych do badania sprawozdań finansowych wykonujących czynności rewizji finansowej w jednostkach zainteresowania publicznego oraz ze względu na konieczność uzyskania przez KNA jednoznacznej interpretacji przepisów prawa i potwierdzenia wyliczeń dokonanych przez KIBR, kwota wpłacona przez KIBR za 2010 r. nie została jeszcze ostatecznie zatwierdzona.

Wydatki

Działalność KNA w całości finansowana jest z budżetu państwa. W 2011 r. środki na funkcjonowanie KNA w wysokości 450 000 zł zostały zabezpieczone w części 19 budżetu państwa – *budżet, finanse publiczne i instytucje finansowe*.

W 2011 r. KNA zrealizowała wydatki w wysokości 198 773 zł, co stanowi 44 % przyznanej w budżecie państwa kwoty. Niższe od planowanego wykonanie wydatków KNA wynikało przede wszystkim z następujących przyczyn:

- nie wykorzystano środków przewidzianych na wyjazdy krajowe, z uwagi na fakt, że obserwatorzy z ramienia KNA, uczestniczyli w kontrolach, które odbywały się jedynie w Warszawie,
- mniejsza niż planowano była liczba wyjazdów zagranicznych,
- koszty postępowań sądowych, w których potencjalnie może uczestniczyć KNA w rzeczywistości okazały się znacząco niższe od przewidywań,
- nie korzystano ze specjalistycznych ekspertyz zewnętrznych,
- konferencja organizowana we współpracy z Bankiem Światowym planowana na 2011 r. została przełożona na rok następny,
- w mniejszym stopniu od zakładanego korzystano z usług tłumaczeniowych,
- ograniczone zostały wydatki na szkolenie pracowników Biura KNA z uwagi na brak możliwości zapewnienia odpowiednich szkoleń spośród oferty dostępnej na rynku.

Największa część wydatków w wysokości 117 392 zł została przeznaczona na wynagrodzenia. Zgodnie z art. 71 ust. 1 ustawy, Członkowie KNA otrzymują miesięczne wynagrodzenie za udział w jej posiedzeniach. Wynagrodzenie to nie może przekroczyć wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę¹⁰. Wysokość wynagrodzenia dla poszczególnych członków określa Minister Finansów w akcie powołania w skład KNA.

Średnio każdy Członek KNA otrzymał w 2011 r. wynagrodzenie w wysokości 14 674 zł (z wyjątkiem Przewodniczącego KNA, który nie otrzymuje wynagrodzenia¹¹).

¹⁰ **1.276 zł** (obwieszczenie Prezesa Rady Ministrów z 24 lipca 2008 r. w sprawie wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę w 2009 r. - M.P. nr 55, poz. 499).

¹¹ Zgodnie z art. 4 ust. 2 ustawy z dnia 31 lipca 1981 r. o wynagrodzeniu osób zajmujących kierownicze stanowiska państwowe (Dz. U. Nr 20, poz. 101 z późn. zm.): „Osobie zajmującej kierownicze stanowisko państwowe, która pełni również inną funkcję, przysługuje jedno, wybrane przez nią wynagrodzenie przewidziane w przepisach niniejszej ustawy bądź w odrębnych przepisach”.

Struktura wydatków KNA w 2011 r. (w zł)	
Wynagrodzenia Członków KNA	117 392
Delegacje zagraniczne Członków KNA i pracowników Biura KNA	47 346
Zakup materiałów i usług na potrzeby KNA	21 844
Szkolenia pracowników Biura KNA	10 724
Tłumaczenia	1 167
Koszty sądowe	300
<u>RAZEM:</u>	198 773

Biuro KNA

KNA, w odróżnieniu od innych organów nadzoru, nie dysponuje własnym urzędem. Zgodnie z postanowieniami art. 65 ust. 3 ustawy, KNA: „*wykonuje swoje zadania przy pomocy komórki organizacyjnej w urzędzie obsługującym Ministra Finansów odpowiedzialnej za rachunkowość i rewizję finansową*”.

W ramach Departamentu Rachunkowości MF działają od 2009 r. dwie komórki organizacyjne, których zadaniem jest merytoryczna i administracyjna obsługa KNA. Liczba przypisanych im etatów wynosi 9.

Jednocześnie należy zauważyć, iż w uzasadnieniu do projektu ustawy przewidziano zatrudnienie 20 pracowników celem obsługi KNA, co zostało ujęte w ocenie skutków wprowadzenia tej regulacji.

3. DZIAŁALNOŚĆ KNA W ROKU 2011¹²

W 2011 r. KNA odbyła 25 posiedzeń, w tym 1 nadzwyczajne.

Sprawozdanie KNA za rok 2010 zostało przyjęte na posiedzeniu w dniu 29 kwietnia 2011 r., a następnie zostało opublikowane na stronie internetowej Biuletynu Informacji Publicznej MF w zakładce dotyczącej KNA.

Na posiedzeniu w dniu 7 grudnia 2011 r. KNA przyjęła Plan działania na 2012 r.

KNA działa na podstawie przepisów ustawy oraz Regulaminu, który, zgodnie z postanowieniami ustawy, został przyjęty na inauguracyjnym posiedzeniu Komisji w dniu 2 lipca 2009 r., a następnie w dniu 10 grudnia 2009 r. został uzupełniony o zapis dot. struktury Biura KNA oraz zasady współpracy międzynarodowej. W 2010 r. Regulamin KNA został zmodyfikowany w zakresie trybu przeprowadzania kontroli i uczestniczenia w kontrolach.

Działania KNA w ramach systemu zapewnienia jakości

KNA w 2011 r. podejmowała szereg działań zmierzających do zapewnienia odpowiedniej jakości wykonywania zawodu biegłego rewidenta i systemów zapewniania jakości w podmiotach uprawnionych do badania sprawozdań finansowych, w tym w szczególności badających jednostki zainteresowania publicznego.

Zatwierdzanie planów kontroli

W dniu 17 grudnia 2010 r. KNA zatwierdziła opracowany przez KKN plan kontroli na 2011 r. dla podmiotów uprawnionych do badania sprawozdań finansowych wykonujących czynności rewizji finansowej w jednostkach zainteresowania publicznego zgodnie z art. 64 ust. 1 pkt 2 ustawy, który zakładał przeprowadzenie kontroli w 42 podmiotach. Przekazując ww. plan kontroli KKN poinformowała, że uwzględniła w nim niezrealizowane kontrole w 2010 r. oraz wskazała, iż przy pełnej realizacji planu w 2011 r. będzie skontrolowanych 50 podmiotów uprawnionych do badania sprawozdań finansowych wykonujących czynności rewizji finansowej w jednostkach zainteresowania publicznego (tj. 67% ogólnej liczby podmiotów przewidzianych do skontrolowania w latach 2010-2012).¹³

Plan kontroli na 2011 r. dla pozostałych podmiotów, o których mowa w art. 26 ust. 3 pkt 2 ustawy, który zakładał przeprowadzenie kontroli w 310 podmiotach, został przedłożony Członkom KNA na posiedzeniu w dniu 13 kwietnia 2011 r. KKN w piśmie przekazującym ww. plan kontroli poinformowała, iż uwzględnia on wszystkie podmioty, w których kontrole w 2010 r. nie odbyły się, z pominięciem podmiotów które skreśliły się z listy podmiotów uprawnionych do badania sprawozdań finansowych lub przysłały informację do KRBR, że wykonują czynności rewizji finansowej w jednostkach zainteresowania publicznego.

W dniu 14 listopada 2011 r. KNA zwróciła się do KKN o przekazanie do dnia 30 listopada 2011 r. planu kontroli na 2012 r. dla podmiotów uprawnionych do badania sprawozdań finansowych wykonujących czynności rewizji finansowej w jednostkach zainteresowania publicznego oraz dla pozostałych podmiotów, o których mowa w art. 26 ust. 3 pkt 2 ustawy.

¹² Plan działania KNA na 2011 r. znajduje się na stronie internetowej pod adresem: http://www.mf.gov.pl/files/_bip/kna/plandzialaniaknana2011r.pdf.

¹³ W 2010 r. zostało skontrolowanych 8 podmiotów uprawnionych do badania sprawozdań finansowych.

W dniu 16 grudnia 2011 r. KNA zatwierdziła plan kontroli KKN na 2012 r. dla podmiotów uprawnionych do badania sprawozdań finansowych wykonujących czynności rewizji finansowej w jednostkach zainteresowania publicznego, który zawierał 51 podmiotów. Jednocześnie KKN przy piśmie przekazującym ww. plan kontroli poinformowała, iż roczny plan kontroli w podmiotach uprawnionych do badania sprawozdań finansowych, określonych w art. 26 ust. 3 pkt 2 ustawy zostanie przyjęty na pierwszym posiedzeniu KKN w 2012 r.

Zatwierdzanie kontrolerów wyznaczonych do poszczególnych kontroli

W 2011 r. KNA, na podstawie art. 64 ust. 1 pkt 8 ustawy, dokonała zatwierdzenia kontrolerów wyznaczonych do szesnastu kontroli przeprowadzonych w roku 2011 oraz do pięciu kontroli zaplanowanych na 2012 r. w podmiotach uprawnionych do badania sprawozdań finansowych wykonujących czynności rewizji finansowej w jednostkach zainteresowania publicznego.

Zatwierdzanie kandydatów na kontrolerów

Jednocześnie KNA, na podstawie art. 64 ust. 1 pkt 8 ustawy, w okresie od kwietnia do grudnia 2011 r. dokonała zatwierdzenia ośmiu kandydatów na kontrolerów KKN, z których jeden zrezygnował z podpisania umowy o pracę, kolejnych dwóch podjęło pracę jednak w krótkim czasie z niej zrezygnowało, pozostali kandydaci do końca 2011 r. nie zostali zatrudnieni. W dniu 27 grudnia 2011 r. wpłynęły do KNA dokumenty kolejnego kandydata na kontrolera, który został zatwierdzony na pierwszym posiedzeniu KNA w 2012 r.

Należy podkreślić, iż opóźnienia w zatrudnieniu kontrolerów były jedną z głównych przyczyn braku realizacji planowanej ilości przeprowadzonych kontroli w 2011 r. KNA, na podstawie art. 64 ust. 1 pkt 8 ustawy, podejmowała działania mające na celu zintensyfikowanie prac KIBR w zakresie zatrudnienia większej liczby kontrolerów oraz zwiększenia ilości przeprowadzonych kontroli.

Uczestniczenie w kontrolach przeprowadzanych przez KKN

W świetle postanowień art. 26 ust. 6 ustawy, stanowiących o możliwości uczestniczenia na wniosek KNA w kontrolach pracowników Biura KNA, jako obserwatorów z prawem dostępu do wszelkich dokumentów, pracownik Biura KNA uczestniczył w marcu 2011 r. w kontroli przeprowadzonej przez KKN w podmiocie uprawnionym do badania sprawozdań finansowych wykonującym czynności rewizji finansowej w jednostkach zainteresowania publicznego.

Zatwierdzanie raportów z kontroli

KNA w 2011 r. przeanalizowała i następnie zatwierdziła 8 raportów z kontroli planowych przeprowadzonych przez KKN w 2010 r. w podmiotach uprawnionych do badania sprawozdań finansowych wykonujących czynności rewizji finansowej w jednostkach zainteresowania publicznego.

W grudniu 2011 r. KKN przekazała do zatwierdzenia 4 raporty z 18 kontroli planowych przeprowadzonych w 2011 r. w podmiotach uprawnionych do badania sprawozdań finansowych wykonujących czynności rewizji finansowej w jednostkach zainteresowania publicznego.

Ponadto KKN przekazała do KNA 2 raporty z kontroli pozaplanowej, przeprowadzonej w podmiotach uprawnionych do badania sprawozdań finansowych wykonujących czynności rewizji finansowej w jednostkach zainteresowania publicznego w 2011 r., z tym że raporty te wpłynęły do KNA w 2012 r.

Dodatkowo KNA w 2011 r. skorzystała z uprawnień wynikających z przepisów art. 26 ust. 7 ustawy i wydała KKN w czterech przypadkach zalecenia dotyczące przeprowadzania kontroli w podmiotach uprawnionych do badania sprawozdań finansowych wykonujących czynności rewizji finansowej w jednostkach zainteresowania publicznego. Zalecenia te dotyczyły zawartości raportów z kontroli oraz formułowania zaleceń w wystąpieniach pokontrolnych kierowanych do podmiotów kontrolowanych.

Kontrole KNA

W 2011 r. nie stwierdzono przypadków obligujących KNA do skorzystania z przysługujących jej uprawnień ustawowych w zakresie przeprowadzenia kontroli, o której mowa w art. 74 ust. 1 i 2 ustawy, tj. kontroli przeprowadzanej w razie powzięcia informacji o nieprawidłowościach na podstawie imiennego upoważnienia udzielonego przez KNA pracownikom Biura KNA.

Działania KNA w ramach postępowania dyscyplinarnego

KNA działając na podstawie art. 37 ust. 2 ustawy, w 9 sprawach wystąpiła do KRD z wnioskami o wszczęcie postępowania wyjaśniającego wobec biegłych rewidentów.

Zarzuty dotyczyły głównie nieprawidłowości przy badaniu sprawozdań finansowych, nieprzestrzegania ustaleń zawartych w Kodeksie Etyki Zawodowej Biegłych Rewidentów, naruszeń KSRF wprowadzonych uchwałą nr 1608/38/2010 Krajowej Rady Biegłych Rewidentów z dnia 16 lutego 2010 r. w sprawie krajowych standardów rewizji finansowej czy naruszeń ustawy.

W 2011 r. przedmiotem posiedzeń KNA było 198 orzeczeń przesłanych przez KSD, jakie zapadły w stosunku do biegłych rewidentów.

Powyższe orzeczenia dotyczyły głównie spraw niedopełnienia obowiązku doskonalenia zawodowego biegłych rewidentów w cyklu szkoleniowym 2009/2010 (168), a ponadto:

- zażaleń na postanowienia KSD,
- zażaleń na postanowienia KRD,
- naruszeń Kodeksu Etyki Zawodowej Biegłych Rewidentów,
- naruszeń ustawy o rachunkowości,
- naruszeń ustawy,
- naruszeń norm KSRF,
- wniosku o wyłączenie KRD ze sprawy,
- wniosku o przedłużenie terminu na zebranie przez KRD materiału dowodowego w sprawie.

Zgodnie z art. 41 ustawy, od orzeczeń KSD przysługuje m.in. KNA odwołanie do właściwego, ze względu na miejsce zamieszkania obwinionego, sądu okręgowego – sądu pracy i ubezpieczeń społecznych, jako sądu pierwszej instancji – w terminie 14 dni od dnia doręczenia orzeczenia wraz z uzasadnieniem. KNA nie wykryła podstaw do wniesienia odwołań od ww. orzeczeń.

Zgodnie z art. 38 ust. 2 ustawy, przedstawiciel lub przedstawiciele KNA mogą być obecni na rozprawach prowadzonych przed KSD. KNA skorzystała z ww. prawa w 22 przypadkach, upoważniając do uczestniczenia w rozprawach pracowników Biura KNA. Powyższe rozprawy dotyczyły:

- nieprzestrzegania obowiązujących przepisów prawa w zakresie ustawy o rachunkowości,
- nieprzestrzegania obowiązujących przepisów prawa w zakresie ustawy o biegłych rewidentach,

- naruszania norm KSRF,
- nieprzestrzegania Kodeksu Etyki Zawodowej Biegłych Rewidentów,
- niewykonywania obowiązku doskonalenia zawodowego,
- składanych zażaleń na postanowienia KRД i KSD.

W ramach sprawowanego nadzoru, zgodnie z art. 63 ust. 2 pkt 3 ustawy, KNA oceniła, że procedury działania KRД i KSD w 2011 r., na podstawie dostępnej KNA dokumentacji były zgodne z ustawą oraz regulaminem postępowania dyscyplinarnego i stosowane były prawidłowo. Jednakże w trzech przypadkach KNA zwracała uwagę KRД na opóźnienia w prowadzeniu spraw.

W dwóch przypadkach, w związku z wystąpieniem podmiotu, KNA zwracała się do KRД z pytaniem czy zostało wszczęte postępowanie wyjaśniające w sprawie. W jednym przypadku KNA wystąpiła do KRД o przekazanie akt sprawy.

Dwukrotnie KNA wystąpiła do KRД wskazując, że należy powiadomić prokuratora, jeśli istnieje podejrzenie popełnienia przez biegłych rewidentów przestępstw przewidzianych w art. 77 i art. 78 ustawy o rachunkowości.

Zgodnie z art. 32 ust. 1 ustawy, stronami w postępowaniu dyscyplinarnym są oskarżyciel i obwiniony. Do postępowania na prawach strony może przystąpić również KNA lub pokrzywdzony. W 2011 r. KNA w jednym przypadku podjęła uchwałę o przystąpieniu do postępowania na prawach strony.

Nadzorowanie działalności samorządu, w tym kontrola uchwał organów KIBR

W kwietniu 2011 r. KNA zapoznała się ze sprawozdaniami z działalności poszczególnych organów KIBR w 2010 r., uwzględniając ich treść oraz dokonując ich oceny w sprawozdaniu KNA za ten rok.

W ramach nadzorowania działalności samorządu biegłych rewidentów, KNA dokonywała na bieżąco kontroli uchwał przekazywanych przez organy samorządu. Przedmiotem obrad KNA w 2011 r. było 1037 uchwał KRBR, 3 uchwały KKN, 3 uchwały KKR oraz 44 uchwały KZBR.

W 2011 r., działając w oparciu o art. 72 ustawy, KNA zatwierdziła w sumie 4 uchwały organów samorządu (tylko uchwały KRBR) oraz zgłosiła zastrzeżenia do 3 uchwał KRBR, tj. do uchwały nr 4083/58/2011 z dnia 19 kwietnia 2011 r. w sprawie zasad etyki zawodowej biegłych rewidentów, nr 4252/60/2011 z dnia 14 czerwca 2011 r. w sprawie krajowych standardów rewizji finansowej oraz nr 4253/60/2011 z dnia 14 czerwca 2011 r. w sprawie zasad wewnętrznej kontroli jakości podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych.

Ponadto, działając w oparciu o art. 64 ust. 1 pkt 5 ustawy, KNA podjęła uchwały o zaskarżeniu do sądu administracyjnego 6 uchwał KRBR oraz 1 uchwały KKN (po uprzednim wezwaniu do usunięcia naruszenia prawa). Organy KIBR w zdecydowanej większości spraw przyjęły argumentację KNA i uchyliły zaskarżone uchwały. Jedynie w jednym przypadku zaszła potrzeba skierowania przez KNA skargi do sądu. Dotyczyło to uchwały nr 4251/60/2011 KRBR z 14 czerwca 2011 r. w sprawie odmowy ponownego wpisu do rejestru biegłych rewidentów, która w ocenie KNA naruszała przepisy prawa. Skarga KNA została jednak wycofana z Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie (WSA) z uwagi na uchylenie przez KNA uchwały nr 4251/60/20122 na skutek rozpatrzenia odwołania złożonego do KNA przez stronę od tej uchwały.

W 2011 r. KNA rozpatrywała 9 odwołań od uchwał KRBR w przedmiocie wpisu lub skreślenia z rejestru lub listy, do których mają zastosowanie przepisy ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (kpa):

- w 2 przypadkach uchylono zaskarżoną uchwałę KRBR i umorzono postępowanie pierwszej instancji;
- w 2 przypadkach uchylono zaskarżoną uchwałę KRBR i przekazano sprawę do ponownego rozpatrzenia przez organ pierwszej instancji;
- w 1 przypadku utrzymano w mocy uchwałę KRBR;
- w 1 przypadku orzeczono umorzenie postępowania odwoławczego z uwagi na jego bezzasadność;
- w 1 przypadku stwierdzono niedopuszczalność odwołania;
- w 1 przypadku potraktowano złożone odwołanie jako wniosek o przywrócenie terminu do złożenia odwołania od uchwały, przy czym odmówiono przywrócenia terminu;
- w jednej sprawie zawieszono postępowanie.

KNA rozpatrzyła również w 2011 r. 4 zażalenia na postanowienia KRBR:

- w 2 przypadkach uchylono postanowienia KRBR i umorzono postępowanie pierwszej instancji;
- w 1 przypadku uchylono zaskarżone postanowienie i przekazano sprawę do ponownego rozpatrzenia przez organ pierwszej instancji;
- w 1 przypadku stwierdzono niedopuszczalność zażalenia.

Trzy rozstrzygnięcia KNA zostały w 2011 r. zaskarżone przez stronę do sądu administracyjnego. Ponadto KNA rozpatrywała również 2 wnioski o ponowne rozpatrzenie sprawy od własnych decyzji oraz wniosek o stwierdzenie nieważności postanowienia KNA.

W 2011 r. WSA orzekał w 7 sprawach dotyczących działań KNA, w tym:

- w jednej sprawie sąd odrzucił skargę KNA na uchwałę 3260/48/2012 KRBR z dnia 24 sierpnia 2010 r. w sprawie odmowy ponownego wpisu do rejestru biegłych rewidentów ze względu na jej niedopuszczalność; ze względu na fakt że ta uchwała KRBR, mocą decyzji KNA, została uchylona w trybie odwoławczym, bezzasadnym było wnoszenie skargi kasacyjnej od postanowienia WSA;
- w jednej sprawie sąd uchylił decyzję KNA umarżającą postępowanie odwoławcze i stwierdził nieważność uchwały KNA w sprawie zaskarżenia do WSA uchwały KRBR w sprawie odmowy wpisu do rejestru biegłych rewidentów oraz uchwały KRBR uchylającej uchwałę w sprawie odmowy wpisu do rejestru biegłych rewidentów; w tej sprawie KNA wniosła skargę kasacyjną do Naczelnego Sądu Administracyjnego, która nie została rozpatrzona do końca 2011 r.;
- w jednej sprawie sąd uchylił postanowienie KNA w przedmiocie stwierdzenia niedopuszczalności odwołania w sprawie uchylenia uchwały KRBR w sprawie skreślenia z rejestru biegłych rewidentów; w tej sprawie KNA wniosła skargę kasacyjną w styczniu 2012 r.;
- w jednej sprawie sąd odrzucił skargę na decyzję KNA;
- w dwóch sprawach sąd oddalił skargę na postanowienie KNA;
- w jednej sprawie zawieszono postępowanie przed WSA.

KNA rozpatrywała również jedną skargę osoby fizycznej na bezczynność KRBR, którą potraktowano jako zażalenie na niezakończony termin, oraz dwie skargi na działania KRBR w trybie działu VIII kpa.

KNA wystosowała również do organów KIBR (KRBR i KKN) pisma zawierające wnioski i uwagi KNA wynikające z analizy przedkładanych KNA uchwał, w szczególności dotyczące terminowości podejmowania uchwał, rozumienia przepisów Regulaminu KKN,

przekazywania akt i sporządzania uzasadnień uchwał, do których mają zastosowanie przepisy kpa.

Kontrola procedury wpisów i skreśleń biegłych rewidentów do rejestru i podmiotów uprawnionych na listę

W 2011 r. KNA kontynuowała rozpoczęte w 2010 r. działania mające na celu poprawę stosowanej przez KRBR procedury wpisu i skreślenia biegłych rewidentów i podmiotów uprawnionych do badania sprawozdań finansowych. Wnioski z przeprowadzonej analizy stosowanych przez KRBR procedur w zakresie wpisu zostały omówione na posiedzeniu KNA i w formie uwag przekazane do KRBR w piśmie z dnia 1 lutego 2011 r., co doprowadziło do przyjęcia w dniu 25 października przez KRBR postanowienia Nr 17/6/2011 w sprawie przyjęcia procedury wpisu do rejestru biegłych rewidentów.

Ponadto KNA w piśmie z dnia 22 czerwca 2011 r. przekazała do KRBR uwagi do stosowanej przez ten organ procedury skreślenia z rejestru biegłych rewidentów oraz listy podmiotów uprawnionych do badania sprawozdań finansowych. Po uzyskaniu wyjaśnień z KRBR członkowie KNA uznali, że procedury będą w dalszym ciągu monitorowane. Uwagi dotyczyły m.in. materiału dowodowego w przypadku uchwał w przedmiocie śmierci biegłego rewidenta oraz wątpliwości w zakresie podejmowania uchwał w przedmiocie skreślenia z listy podmiotów uprawnionych do badania sprawozdań finansowych w przypadku skreślenia biegłego rewidenta prowadzącego działalność gospodarczą we własnym imieniu i na własny rachunek.

Należy przy tym wskazać, że KNA, w ramach sprawowanego nadzoru, dokonuje weryfikacji wszystkich uchwał KRBR w przedmiocie wpisu do rejestru biegłych rewidentów oraz wpisu na listę podmiotów uprawnionych do badania sprawozdań finansowych pod kątem wystąpienia przesłanek wskazanych w art. 64 ust. 1 pkt 5 ustawy, które dają podstawę do zaskarżenia uchwały do sądu administracyjnego. Ponadto KNA bada, czy nie wystąpiły inne, niewskazane w ustawie przesłanki, świadczące o tym, iż dana osoba czy też podmiot nie powinna zostać wpisana odpowiednio do rejestru biegłych rewidentów bądź na listę podmiotów uprawnionych do badania sprawozdań finansowych. To samo dotyczy uchwał w przedmiocie skreślenia z rejestru biegłych rewidentów i listy podmiotów uprawnionych do badania sprawozdań finansowych. Oznacza to, iż w przypadku stwierdzenia wystąpienia przesłanek z art. 64 ust. 1 pkt 5 ustawy, KNA podejmuje uchwałę w przedmiocie zaskarżenia tejże uchwały do sądu administracyjnego (w 2011 r. KNA podjęła takie dwie uchwały), natomiast w przypadku wykrycia istnienia okoliczności świadczących o niezasadności dokonania stosownego wpisu do rejestru biegłych rewidentów bądź na listę podmiotów uprawnionych do badania sprawozdań finansowych, KNA ma możliwość skorzystania z prawa sprzeciwu i wydania decyzji administracyjnej w tym przedmiocie (dotychczas KNA nie skorzystała z przysługującego jej prawa do zgłoszenia sprzeciwu).

W tym celu w uzasadnionych przypadkach dokonywana jest weryfikacja akt postępowania administracyjnego, w szczególności w obszarach wskazanych w wyżej wymienionych pismach KNA do KRBR.

Nadzór nad procesem przyznawania uprawnień biegłego rewidenta był realizowany również poprzez rozpatrywanie uchwał KRBR dotyczących zasad i trybu postępowania kwalifikacyjnego dla kandydatów na biegłych rewidentów (w dużej części podlegających zatwierdzeniu przez KNA) oraz przez analizę sprawozdania przekazanego do KNA przez Komisję Egzaminacyjną.

Współpraca międzynarodowa, w szczególności z organami nadzoru publicznego z innych państw

Współpraca w ramach Unii Europejskiej

Głównym forum współpracy z organami nadzoru publicznego państw członkowskich UE jest EGAOB, organ doradczy Komisji Europejskiej.

EGAOB zrzesza organy nadzoru publicznego działające w państwach członkowskich UE i pozostałych państwach Europejskiego Obszaru Gospodarczego. EGAOB została utworzona na mocy decyzji Komisji Europejskiej z dnia 14 grudnia 2005 r. i ma na celu efektywną koordynację systemów nadzoru publicznego sprawowanego nad biegłymi rewidentami i firmami audytorskimi.

EGAOB obraduje na posiedzeniach plenarnych organizowanych i obsługiwanych przez Komisję Europejską, która opracowuje agendę każdego z nich i przygotowuje odpowiednie dokumenty. Posiedzenia EGAOB są dogodną okazją do wymiany poglądów między przedstawicielami poszczególnych organów nadzoru publicznego oraz Komisji Europejskiej. W 2011 r. odbyły się 2 posiedzenia EGAOB, które miały miejsce 24 stycznia 2011 r. oraz 26 maja 2011 r. Przedstawiciele KNA uczestniczyli w obu tych posiedzeniach. Najważniejszymi tematami tych spotkań była współpraca z organami nadzoru publicznego z państw trzecich (zwłaszcza z amerykańskim organem nadzoru publicznego PCAOB) oraz przewidywane przez Komisję Europejską zmiany prawne w odniesieniu do dyrektywy 2006/43/WE.

Poza posiedzeniami plenarnymi, w ramach EGAOB, odbywają się robocze spotkania w podgrupach. Na pierwszym posiedzeniu EGAOB w 2011 r. ustalono nową formułę podgrup. W miejsce funkcjonującej w 2010 r. podgrupy ds. kontroli oraz podgrupy ds. państw trzecich ustanowiona została jedna podgrupa ds. ogólnych, której zadaniem ma być głównie przygotowanie posiedzeń plenarnych EGAOB. Natomiast zagadnieniami poruszonymi wcześniej w ramach podgrupy ds. kontroli zajęła się Europejska Grupa Kontroli Rewizji Finansowej (EAIG) - grupa odrębna wobec EGAOB i niezależna od Komisji Europejskiej. Podczas posiedzenia KNA w dniu 2 lutego 2011 r. podjęto dyskusję na temat nowej formuły współpracy na poziomie europejskim oraz uzgodniono sposób reprezentacji KNA na ww. forach.

Zgodnie z ustaleniami przedstawiciel KNA włączył się w prace EAIG. W trakcie odbywających się co kwartał posiedzeń grupy omawiane były głównie tematy związane z ustaleniami z przeprowadzonych w firmach audytorskich kontroli zgodności wykonywanych czynności rewizji finansowej z MSRF i Kodeksem Etyki Biegłych Rewidentów IFAC, jak też identyfikowane były przyczyny powstawania nieprawidłowości przy wykonywaniu czynności rewizji finansowej. W 2011 r. odbyły się cztery posiedzenia EAIG - w Londynie, Berlinie, Oslo i Paryżu.

Przedstawiciele KNA uczestniczyli też w dwóch spotkaniach przedstawicieli organów nadzoru publicznego państw członkowskich UE, które odbyły się poza formułą EGAOB w siedzibach organów nadzoru publicznego Szwecji i Hiszpanii. Podczas tych posiedzeń omówiono głównie techniczne aspekty współpracy w zakresie relacji z państwami trzecimi.

W dniu 30 czerwca 2011 r. przedstawiciel KNA uczestniczył w zorganizowanej przez Federację Europejskich Księgowych w Brukseli konferencji pt. „Polityka w zakresie rewizji finansowej”, będącej częścią europejskiej debaty na temat kierunków zmian w zakresie funkcjonowania firm audytorskich i sprawowania nad nimi nadzoru.

Zwieńczeniem prowadzonych na poziomie europejskim konsultacji i debat nad przyszłością rewizji finansowej było opublikowanie przez Komisję Europejską w dniu 30 listopada 2011 r. projektu *Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady zmieniającej Dyrektywę 2006/43/WE w sprawie ustawowych badań rocznych sprawozdań finansowych i skonsolidowanych sprawozdań finansowych COM(2011) 778*) oraz projektu *Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie szczegółowych wymogów dotyczących ustawowych badań sprawozdań finansowych jednostek interesu publicznego (COM(2011) 779)*. W związku z publikacją zostało zorganizowane w dniu 14 grudnia 2011 r. specjalne spotkanie członków EGAOB, podczas którego przedstawiciele Komisji Europejskiej zaprezentowali oba projekty oraz wysłuchali wstępnych opinii przedstawicieli organów nadzoru publicznego państw członkowskich UE. Członkowie KNA natomiast podjęli dyskusję na temat ww. propozycji podczas posiedzenia w dniu 16 grudnia 2011 r. w celu wypracowania najważniejszych uwag do wykorzystania w stanowisku Rządu, który prowadzi negocjacje nad projektami aktów prawnych w Radzie UE.

Współpraca z amerykańskim organem nadzoru publicznego PCAOB

Na początku 2011 r. z inicjatywy strony amerykańskiej rozpoczęte zostały rozmowy w sprawie zawarcia porozumienia regulującego przekazywanie dokumentacji rewizyjnej i przeprowadzanie tzw. wspólnych kontroli. Kontynuowane one będą w 2012 r.

Przedstawiciel KNA wziął udział w dniach 31 października - 2 listopada 2011 r. w dorocznej konferencji *International Audit Regulatory Institute* organizowanej w Waszyngtonie przez PCAOB. Oprócz aspektu poznawczego i możliwości wymiany doświadczeń zwłaszcza w zakresie metodologii i obszarów kontroli firm audytorskich, konferencja dała też możliwość przeprowadzenia rozmów i nawiązania kontaktów z przedstawicielami PCAOB oraz z członkami innych delegacji uczestniczących w tym spotkaniu, także na temat zaangażowania KNA w prace IFIAR.

Członkostwo KNA w IFIAR

We wrześniu 2011 r. KNA została przyjęta do grona członków IFIAR. Najbliższe lata będą dla KNA czasem wzrostu zaangażowania w prace tej organizacji, a tym samym poszerzania wymiaru międzynarodowego swojego funkcjonowania.

IFIAR jest forum współpracy o zasięgu globalnym, które ma charakter koordynacyjny i działa na zasadzie dobrowolności. Członkami IFIAR są organy nadzoru publicznego z kilkudziesięciu państw, w tym z 20 państw członkowskich UE. Organizacja ta ma przede wszystkim na celu umożliwienie jej członkom wymiany wiedzy w zakresie spraw związanych z działalnością biegłych rewidentów i firm audytorskich oraz wymiany doświadczeń w zakresie praktycznych aspektów działalności organów nadzoru publicznego. Stanowiska wyrażane przez organizację nie mają charakteru prawnie wiążącego dla jej członków.

Wypracowanie procedury rejestracyjnej biegłych rewidentów i podmiotów uprawnionych do badania sprawozdań finansowych z państw trzecich

Zgodnie z postanowieniami art. 95 ust. 1 ustawy, KNA jest organem prowadzącym rejestr biegłych rewidentów z państw trzecich oraz listę podmiotów uprawnionych do badania sprawozdań finansowych z państw trzecich.

Na posiedzeniu KNA w dniu 15 lipca 2011 r. uzgodniono zasady i procedury rejestracji, a także przyjęto wzór wniosku o wpis na listę podmiotów uprawnionych do badania sprawozdań finansowych z państw trzecich, wzór wniosku o wpis do rejestru biegłych rewidentów z państw trzecich oraz wzór formularza informacyjnego. Wzory dokumentów

zostały umieszczone na stronie internetowej Biuletynu Informacji Publicznej MF w zakładce dotyczącej KNA w celu udostępnienia ich zainteresowanym stronom.

W 2011 r. do KNA nie wpłynął żaden wniosek o wpis do rejestru ani na listę. Jednakże należy zauważyć, iż w wyniku działań w zakresie monitorowania firm audytorskich badających sprawozdania finansowe spółek z państw trzecich notowanych na rynku regulowanym w Polsce, KNA wystosowało pismo do jednej firmy audytorskiej z państwa trzeciego z informacją o obowiązujących w Polsce przepisach prawa i procedurach w zakresie rejestracji firm audytorskich z państw trzecich.

Szwajcarsko-Polski Program Współpracy

W związku z zawartą w dniu 20 grudnia 2007 r. pomiędzy Polską i Szwajcarią *Umową ramową o wdrażaniu Szwajcarsko-Polskiego Programu Współpracy*, strona szwajcarska przyznała Polsce środki finansowe w wysokości ok. 489 mln CHF w ramach bezzwrotnej pomocy zagranicznej. Środki te mają służyć realizacji głównego celu tego programu jakim jest zmniejszenie różnic społecznych i gospodarczych w obrębie rozszerzonej UE.

Jednym z projektów indywidualnych uwzględnionych w SPPW, na który przeznaczono środki pomocowe w wysokości 10 mln CHF, jest *Budowa zdolności instytucjonalnych i prawnych na poziomie krajowym w zakresie sprawozdawczości finansowej i audytu w sektorze prywatnym*. Przewiduje się, że projekt będzie realizowany w latach 2009 – 2015.

MF zostało wyznaczone na Instytucję Pośredniczącą dla ww. projektu i jest odpowiedzialne za efektywność i prawidłowość zarządzania i wdrażania objętych nim działań. Rolę Instytucji Realizującej projekt powierzono Bankowi Światowemu. KNA jest jednym z beneficjentów projektu.

Zgodnie z Planem działania KNA na 2011 r. podjęto działania mające na celu zorganizowanie przez Bank Światowy i KNA wspólnej konferencji (częściowo finansowanej ze środków SPPW) skierowanej głównie do członków komitetów audytu, a mającej na celu wzrost w Polsce jakości sprawozdawczości finansowej, rewizji finansowej i nadzoru nad nimi. Przewidywane jest, że konferencja odbędzie się w 2012 r.

Działaniem podjętym w ramach SPPW była także sprawa raportu na temat rynku usług księgowych i audytorskich w Polsce, który ma zostać przygotowany przez Bank Światowy. KNA zapoznała się ze sprawą i dyskutowała tę kwestię na dwóch posiedzeniach na początku 2011 r.

KNA wspierała również działania KIBR zmierzające do wdrożenia systemu informatycznego wspomagającego działania KIBR z zakresu nadzoru publicznego, w szczególności w zakresie rejestracji, kontroli firm audytorskich i postępowań dyscyplinarnych wobec biegłych rewidentów, który miałby być finansowany ze środków SPPW, z uwzględnieniem możliwości dostępu do tego systemu dla KNA. Ustalono również niezbędne warunki, by wdrożony w przyszłości system informatyczny KNA, był zgodny z wymaganiami informatycznymi MF.

Pozostałe działania

W zakresie monitorowania firm audytorskich badających sprawozdania finansowe spółek notowanych na rynku regulowanym w Polsce, KNA dokonała analizy firm audytorskich badających sprawozdania finansowe spółek z kapitałem pochodzącym z Ukrainy będących jednak zarejestrowanymi w jednym z państw członkowskich UE. W związku z wątpliwościami w jednym przypadku poinformowano o nich organ nadzoru publicznego jednego z państw członkowskich UE, właściwy w tym przypadku w zakresie poddania nadzorowi danej firmy audytorskiej.

Ponadto w związku z pojawiającymi się wątpliwościami i dla zapobieżenia wystąpienia tych wątpliwości w przyszłości KNA zwróciło się do KIBR z prośbą o poinformowanie biegłych rewidentów, iż przekazanie organowi nadzoru publicznego z innego państwa, w tym państwa członkowskiego UE, dokumentacji rewizyjnej lub innych dokumentów będących w posiadaniu biegłych rewidentów lub firm audytorskich może być dokonane tylko za pośrednictwem KNA.

Inne działania KNA z zakresu nadzoru publicznego

Kontrola podmiotów uprawnionych do badania sprawozdań finansowych w zakresie obowiązków sprawozdawczych wynikających z art. 87 ust. 1 ustawy

Zgodnie z art. 87 ust. 1 ustawy podmiot uprawniony do badania sprawozdań finansowych składa KRBR, w terminie do dnia 31 stycznia każdego roku, informację o podpisanych w roku poprzedzającym umowach na wykonywanie czynności rewizji finansowej z jednostkami zainteresowania publicznego.

Zgodnie z art. 87 ust. 2 ustawy, informacje, o których mowa w ust. 1, KRBR przekazuje do dnia 15 lutego każdego roku KNA.

Na podstawie przekazanych przez KRBR informacji wynika, iż:

- 123 podmioty poinformowały o podpisaniu umowy/umów na wykonywanie czynności rewizji finansowej z jednostkami zainteresowania publicznego w 2010 r.,
- 10 podmiotów złożyło ww. informację po terminie wskazanym w art. 87 ust. 1 ustawy.

Do podmiotów, które nie dotrzymały w roku 2011 wyznaczonego ustawą terminu, KNA skierowała pisma z przypomnieniem, aby w roku następnym wskazany ustawowo termin został bezwzględnie dotrzymany.

KNA wystąpiła również do Prezesa KRBR z prośbą o przekazanie informacji o uzupełnieniu danych przez podmioty, u których KRBR stwierdziła uchybienia.

Kontrola transparentności firm audytorskich i informacji umieszczonych na ich stronach internetowych (dotyczy firm badających jednostki zainteresowania publicznego)

Art. 40 dyrektywy 2006/43/WE nakłada na państwa członkowskie UE obowiązek, aby biegli rewidenci i firmy audytorskie przeprowadzające badania ustawowe jednostek zainteresowania publicznego publikowali na swoich stronach internetowych roczne sprawozdania ze swojej działalności (ang. transparency raport), zawierające przynajmniej wymienione w art. 88 ustawy informacje.

W wyniku przeprowadzonej w roku 2010 przez KNA kontroli realizacji obowiązków wynikających z art. 88 ustawy, KRBR podjęła na posiedzeniu w dniu 8 marca 2011 r. komunikat Nr 32/2011 w sprawie prawidłowej realizacji obowiązku zamieszczania przez podmioty uprawnione do badania sprawozdań finansowych informacji na ich stronie internetowej.

W grudniu 2011 r. Biuro KNA dokonało analizy transparentności firm audytorskich, które były poddane kontroli w roku ubiegłym, celem sprawdzenia realizacji wydanego przez KRBR komunikatu Nr 32/2011. KNA na początku 2012 r. skierowała do 3 podmiotów uprawnionych do badania sprawozdań finansowych pisma o uzupełnienie brakujących na stronie internetowej informacji, o których mowa w art. 88 ustawy.

Współpraca z Komisją Nadzoru Finansowego

W trakcie 2011 r. KNF kierowała do KNA pisma w sprawie wszczęcia postępowania dyscyplinarnego wobec biegłych rewidentów badających sprawozdania finansowe spółdzielczych kas oszczędnościowo kredytowych, wskazujących na nieprawidłowości w przeprowadzonych przez biegłych rewidentów czynnościach rewizji finansowej, a w szczególności w wydanych w ich efekcie opiniach i raportach dotyczących zbadanych sprawozdań finansowych. KNA - w ramach sprawowanego nadzoru nad wykonywaniem zawodu biegłego rewidenta - wystąpiła w 2011 r. do KRД z wnioskami o wszczęcie postępowania wyjaśniającego wobec 5 biegłych rewidentów.

Ponadto do KNA została przekazana przez UKNF informacja o nieprawidłowościach w wykonywaniu czynności rewizji finansowej przez biegłych rewidentów w spółce notowanej na Giełdzie Papierów Wartościowych S.A. w Warszawie oraz złożeniu zawiadomienia o podejrzeniu popełnienia przestępstw związanych z brakiem prawdziwości i rzetelności danych finansowych zawartych w sprawozdaniach finansowych opublikowanych przez tę spółkę, przed ogłoszeniem upadłości. KNA w tej sprawie podjęła uchwałę o przystąpieniu do postępowania na prawach strony, w trybie art. 32 ust. 1 ustawy oraz wystąpiła do Prokuratury Rejonowej o przekazanie informacji, na jakim etapie jest prowadzone postępowanie przygotowawcze w sprawie ww. nieprawidłowości.

Ponadto KNA w ramach konsultacji zgłosiła uwagi odnośnie do wymogów wobec komitetów audytu zawartych w projekcie Rekomendacji H KNF dotyczącej kontroli wewnętrznej w banku, który powstał w ramach prowadzonych prac w związku z koniecznością przeciwdziałania niedoskonałościom systemów zarządzania w bankach, w tym systemów kontroli wewnętrznej, ujawnionym w trakcie ostatniego kryzysu finansowego.

Realizacja zadań wynikających z art. 66 ust. 7 ustawy o rachunkowości

Zgodnie z postanowieniami art. 66 ust. 7 ustawy o rachunkowości, KNA powinna zostać niezwłocznie poinformowana przez kierownika jednostki zlecającej badanie oraz podmiot uprawniony do badania sprawozdań finansowych o rozwiązaniu umowy o badanie lub przegląd sprawozdania finansowego. Rozwiązanie umowy, o której mowa w art. 66 ust. 5 ustawy o rachunkowości, jest możliwe jedynie w sytuacji zaistnienia uzasadnionej podstawy. Różnice poglądów w sprawie stosowania zasad rachunkowości lub standardów rewizji finansowej nie stanowią uzasadnionej podstawy rozwiązania umowy¹⁴.

W związku z postanowieniami tego artykułu, KNA otrzymywała informacje o rozwiązaniu umów. Głównymi przyczynami rozwiązania umów, na które powoływały się strony, są decyzje podjęte przez spółki o zmianie biegłego rewidenta (często z uwagi na zmiany właścicielskie, zmiany planów inwestycyjnych), kwestie finansowe (takie jak wysokość wynagrodzenia firmy audytorskiej, zwłoka w wypłacie wynagrodzenia), zmiany w strukturze spółek (w związku z czym nie podlegają one już obowiązkowemu badaniu przez biegłego rewidenta), likwidacja lub upadłość firmy. W niektórych przypadkach jako przyczynę wskazano brak możliwości dotrzymania terminów badania określonych w umowie (np. w związku z nieprzekazaniem do badania kompletnego sprawozdania finansowego).

Z analizy otrzymanych informacji wynika również, iż niektóre z podmiotów rozwiązały więcej niż jedną umowę na usługi audytorskie w tym okresie. W większości przypadków rozwiązanie umowy nastąpiło za porozumieniem stron.

¹⁴ W celu ujednoczenia uzyskiwanych informacji został opracowany formularz, znajdujący się na stronie internetowej MF: http://www.mf.gov.pl/files/_bip/kna/formularz-12.2010.doc.

Wspieranie działań zmierzających do wprowadzenia zmian w regulacjach ustawowych dotyczących działalności biegłych rewidentów i podmiotów uprawnionych do badania sprawozdań finansowych oraz publicznego nadzoru nad tą działalnością

Mając na uwadze potrzebę poprawy i wzmocnienia regulacji w obszarze nadzoru publicznego, członkowie KNA w trakcie trzech posiedzeń przeprowadzili dyskusję dotyczącą *Projektu założeń do projektu ustawy o zmianie ustawy o biegłych rewidentach i ich samorządzie, podmiotach uprawnionych do badania sprawozdań finansowych oraz o nadzorze publicznym oraz o zmianie ustawy o rachunkowości*, w wyniku której podjęli w dniu 30 marca 2011 r. uchwałę w sprawie przedstawienia uwag do tego projektu, które zostały przekazane Ministrowi Finansów. Uwagi KNA dotyczyły m.in. obsługi i finansowania KNA, niezależności członków KNA, rotacji kluczowego biegłego rewidenta w sieci, zakresu kontroli w podmiotach uprawnionych do badania sprawozdań finansowych przeprowadzanych przez KNA, trybu zaskarżania i zatwierdzania uchwał organów KIBR przez KNA, kompetencji organów KIBR w ramach nadzoru publicznego, współpracy z organami nadzoru z państw trzecich. Przedstawiciel KNA brał również udział w konferencji uzgodnieniowej dotyczącej omówienia zgłoszonych uwag, zorganizowanej w dniu 13 maja 2011 r.

Pozostałe działania

W 2011 r. KNA prowadziła także działania zmierzające do poprawy relacji oraz zasad współpracy zleceniodawców z biegłymi rewidentami występując do KRBR o wydanie komunikatu na temat właściwego konstruowania przez podmioty uprawnione do badania sprawozdań finansowych umów o badanie sprawozdań finansowych, ze szczególnym uwzględnieniem umów o badanie sprawozdań finansowych jednostek w stosunku do których ogłoszona została upadłość, zawieranych z ustanowionym w postępowaniu upadłościowym zarządcą bądź syndykiem.

KNA również wystąpiła do Ministra Sprawiedliwości z prośbą o zwrócenie uwagi na działania syndyków i zarządców w zakresie niedotrzymywania warunków zawieranych umów o usługę badania sprawozdań finansowych a także kwestionowania wyników przeprowadzanych przez biegłych rewidentów czynności rewizji finansowej a także na bezczynność sędziów, sprawujących nadzór nad działalnością syndyków i zarządców, w zakresie środków zaskarżenia wnoszonych przez podmioty uprawnione do badania sprawozdań finansowych. Ponadto wystąpiła do Ministra z prośbą o zobligowanie syndyków i zarządców do zapoznania się z zasadami wykonywania zawodu biegłego rewidenta.

4. DZIAŁALNOŚĆ ORGANÓW KRAJOWEJ IZBY BIEGLYCH REWIDENTÓW W RAMACH NADZORU PUBLICZNEGO W ROKU 2011¹⁵

W 2011 r. działalność KRBR jak i pozostałych organów samorządu przypadła na przełom V i VI kadencji, w związku z VII KZBR, który obradował w dniach 28-30 czerwca 2011 r.

Przedmiotem obrad Zjazdu było:

- zatwierdzenie sprawozdań z działalności organów KIBR z zakończonej kadencji;
- udzielenie absolutorium członkom ustępujących organów KIBR;
- wybór prezesa KRBR oraz organów KIBR na nową kadencję;
- uchwalenie programu działania KIBR na lata 2011-2015.

Działania KKN

W 2011 roku kontrole podmiotów uprawnionych do badania sprawozdań finansowych odbywały się na podstawie planów kontroli dla podmiotów uprawnionych do badania sprawozdań finansowych wykonujących czynności rewizji finansowej w jednostkach zainteresowania publicznego oraz dla pozostałych podmiotów, o których mowa w art. 26 ust. 3 pkt 2 ustawy. Kontrole te odpowiednio były przeprowadzane przez 64 wizytatorów w I półroczu oraz 74 wizytatorów w II półroczu i od 5 do 3 kontrolerów (na koniec 2011 r. zatrudnionych było tylko 3 kontrolerów i kierownik działu kontrolerów). Plany kontroli dla ww. podmiotów zostały zamieszczone na stronie internetowej KIBR po zatwierdzeniu przez KNA planu kontroli podmiotów wykonujących czynności rewizji finansowej w jednostkach zainteresowania publicznego. Planowana liczba podmiotów, wykonujących czynności rewizji finansowej w jednostkach zainteresowania publicznego, zaplanowanych do kontroli w 2011 r. wynosiła 42. Natomiast plan kontroli dla pozostałych podmiotów obejmował 310 podmiotów.

Do końca 2011 r. zostało skontrolowanych 18 podmiotów uprawnionych do badania sprawozdań finansowych wykonujących czynności rewizji finansowej w jednostkach zainteresowania publicznego, w tym 7 - w I półroczu 2011 r. i 11 - w II półroczu 2011 r. Podczas wykonywania czynności kontrolnych KKN skontrolowała 105 dokumentacji rewizyjnych, w tym 38 dokumentacji jednostek zainteresowania publicznego, z czego 25 dotyczyło emitentów papierów wartościowych dopuszczonych do obrotu na rynku regulowanym (bez banków), 4 – banków krajowych, oddziałów instytucji kredytowych i oddziałów banków zagranicznych oraz 9 – spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych.

W wyniku przeprowadzenia kontroli w ww. podmiotach KKN stwierdziła nieprawidłowości w obszarze formalnoprawnym, które dotyczyły:

- nieterminowego wykonania obowiązków wynikających z ustawy w zakresie: art. 3 ust. 4 ustawy (dot. przekazania formularza R4), art. 48 ustawy (dostosowania zapisów umowy spółki do wymogów ustawy), art. 50 ustawy (dot. braku ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej wybranego zakresu działalności podmiotu), art. 52 ust. 2 ustawy (rozliczenia opłaty z tytułu nadzoru oraz nieterminowego wnoszenia zaliczek na jej poczet), art. 53 ustawy (dot. powiadomienia KIBR o informacjach podlegających ujawnieniu na liście podmiotów uprawnionych do badania sprawozdań finansowych, kompletności i zgodności danych wykazywanych na ww. liście podmiotów),

¹⁵ Sprawozdanie z działalności przygotowane przez KKN, KRD, KSD, a także informacje otrzymane z KRBR dostępne są na stronie internetowej BIP MF w zakładce dotyczącej KNA.

- sporządzenia sprawozdań i informacji, o którym mowa w art. 49 ust. 3, art. 87 ust. 1, art. 88 pkt 1 ustawy,
- braku przestrzegania przez biegłych rewidentów wymogów art. 4 ust. 1 pkt 2 ustawy w zakresie stałego podnoszenia kwalifikacji w sposób określony w art. 4 ust. 2 ustawy,
- braku ustalenia przez podmiot kryteriów poddawania przeglądowi jakości, o którym mowa w uchwale nr 1378/32/2009 KRBR z dnia 13 października 2009 r., usług wykonanych na rzecz innych jednostek niż jednostki zainteresowania publicznego.

Natomiast w obszarze merytorycznym w ww. podmiotach wystąpiły nieprawidłowości w zakresie:

- planowania badania, udokumentowania metod, technik i procedur badania, sporządzania opinii i raportu,
- metodyki badania sprawozdań finansowych, tj. braku dowodów rewizyjnych odnoszących się do niektórych kluczowych obszarów sprawozdania finansowego wskazujących w jaki sposób zostały sprawdzone zagadnienia wymienione w pkt 13 KSRF nr 1 (wcześniej – w pkt 13 normy nr 1 wykonywania zawodu biegłego rewidenta), braku kompletności sporządzenia informacji dodatkowej, kompletności sprawozdania z działalności, oświadczenia kierownika jednostki, braku współpracy z komitetami audytu, terminu sporządzania dokumentu z przeglądu jakości zlecenia, oraz terminu wyboru podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych,
- odchyleń pomiędzy planowaną pracochłonnością ujętą w planie badania, a wynikającą z kalkulacji ceny do zawartej umowy,
- udokumentowania: testów na adekwatność wykazanych w sprawozdaniu finansowym szacunków, obserwacji inwentaryzacji lub procedur zastępczych, przyjętego poziomu istotności, wykonania procedur badania bilansu otwarcia oraz badania po raz pierwszy, rozpoznania i oceny prawdopodobieństwa popełnienia nadużyć, badania transakcji z jednostkami powiązanymi, sprawdzenia zmiany zobowiązań warunkowych na bezwarunkowe, ograniczenia praw majątkowych, sprawdzenia danych porównawczych oraz analizy zdarzeń po dniu bilansowym.

Spośród 18 skontrolowanych podmiotów uprawnionych do badania sprawozdań finansowych badających jednostki zainteresowania publicznego 7 wniosło zastrzeżenia do treści protokołu, o których mowa w art. 82 ust. 1 ustawy. Po analizie wniesionych zastrzeżeń KKN w zdecydowanej większości podtrzymała zasadność stwierdzonych nieprawidłowości.

KKN skierowała do podmiotów uprawnionych do badania sprawozdań finansowych badających jednostki zainteresowania publicznego 17 wystąpień pokontrolnych (do 1 podmiotu – w styczniu 2012 r.).

W zakresie kontroli przeprowadzonych w 2011 r. w podmiotach uprawnionych do badania sprawozdań finansowych badających jednostki zainteresowania publicznego KKN, w przypadku 3 podmiotów, skierowała wnioski do KR D o wszczęcie postępowania dyscyplinarnego przeciwko 10 biegłym rewidentom. W 2 przypadkach skierowano wniosek do KR D przeciwko biegłemu rewidentowi (kierownikowi jednostki) odpowiedzialnemu za system kontroli jakości w podmiocie uprawnionym do badania sprawozdań finansowych. Planowane jest, wobec 1 podmiotu, złożenie wniosku do KRBR o skreślenie podmiotu z listy podmiotów uprawnionych do badania sprawozdań finansowych oraz nałożenie kary dodatkowej w postaci podania do publicznej wiadomości informacji o stwierdzonych nieprawidłowościach i karach nałożonych na podmiot.

W 2011 r. wykonano 3 kontrole pozaplanowe, podjęte w wyniku skarg złożonych przez osoby trzecie. Zakres przedmiotowy tych kontroli wynikał z pism skierowanych do KKN. Kontrolą objęto 6 dokumentacji rewizyjnych, w tym 4 dokumentacje dotyczące jednostek

zainteresowania publicznego (zakładów ubezpieczeń). Powyższe kontrole zakończyły się w 1 przypadku – zaleceniami wraz z terminem usunięcia nieprawidłowości, w 1 przypadku – wnioskiem do KRD o wszczęcie postępowania dyscyplinarnego wobec biegłego rewidenta a w 1 przypadku KKN nie podjęła jeszcze decyzji o sposobie zakończenia kontroli.

Liczba przeprowadzonych w 2011 r. przez KKN planowych kontroli w pozostałych podmiotach, o których mowa w art. 26 ust. 3 pkt 2 ustawy, wyniosła 283.

W wyniku przeprowadzonych kontroli stwierdzone nieprawidłowości w zakresie formalno-prawnym dotyczyły braku lub nieterminowego wykonania przepisów z ustawy w zakresie: art. 50 (dot. niedopełnienia obowiązku ubezpieczenia jednej z form działalności, uchybienia w polisach ubezpieczeniowych), art. 49 (przekazania sprawozdania z działalności podmiotu), art. 52 ust. 1 (rozliczenia opłaty z tytułu nadzoru), braku strony internetowej.

W zakresie dokumentacji rewizyjnej stwierdzone nieprawidłowości dotyczyły w szczególności:

- metodyki badania sprawozdań finansowych, tj. niedopracowania planów badania, w tym w zakresie wyznaczenia poziomu istotności badania i oceny ryzyk,
- braku opracowania lub wdrożenia systemu kontroli jakości określającego podstawowe zasady i procedury kontroli jakości badania sprawozdań finansowych i wykonywania innych usług poświadczających,
- nieokreślenia zasad ustalania cen na usługi świadczone przez podmiot, nieprawidłowego wyboru biegłego rewidenta, niekompletnego sprawozdania finansowego lub sprawozdania z działalności, braku udziału biegłego rewidenta w obserwacji inwentaryzacji, niekompletnego oświadczenia kierownika jednostki a także opinii lub raportu biegłego rewidenta.

Efektom przeprowadzenia tych kontroli przez KKN było skierowanie w 25 przypadkach wniosku do KRD o wszczęcie postępowania dyscyplinarnego wobec biegłych rewidentów.

KKN w trakcie 2011 r. otrzymała 7 skarg, z których w przypadku 4 podjęła decyzję o wszczęciu postępowania kontrolnego w I półroczu 2011 r. Ze względów formalnych kontrole te przesunięto na 2012 r. W przypadku 2 skarg KKN podjęła decyzję o niewszczynianiu postępowania kontrolnego a w przypadku 1 skargi KKN wszczęła postępowanie kontrolne zakończone skierowaniem do podmiotu zaleceń mających na celu wyeliminowanie stwierdzonych nieprawidłowości.

W 2011 r. plan kontroli, w szczególności dotyczący podmiotów uprawnionych świadczących usługi na rzecz jednostek zainteresowania publicznego, nie został w pełni zrealizowany. Nastąpiło to przede wszystkim z powodu braku odpowiedniej ilości kontrolerów. Celem KKN powinno być zatem jak najszybsze zapewnienie stanu kadrowego kontrolerów, gwarantującego realizację planu kontroli w perspektywie trzyletniej 2010-2012, co przewidziane jest w pierwszej połowie 2012 r.

Działania KRD

KRD prowadzi postępowania wyjaśniające i zgodnie z art. 25 ust. 2 ustawy jest oskarżycielem w postępowaniach dyscyplinarnych toczących się przed KSD.

W 2011 r. KRD łącznie ze swoimi zastępcami prowadził 1200 spraw (1039 wniosków o wszczęcie postępowania dyscyplinarnego wpłynęło w 2011 r., a dodatkowo KRD prowadził 160 spraw, które nie zostały zakończone w 2010 r. oraz 1 sprawę, wprawdzie zakończoną w 2010 r., ale zwróconą przez KSD do ponownego rozpoznania).

Z prowadzonych spraw, 731 zostało zakończonych przez KRD w formie:

- postanowień o zamknięciu postępowania wyjaśniającego i odmowie wszczęcia dochodzenia dyscyplinarnego (552 sprawy),
- postanowień o umorzeniu dochodzenia dyscyplinarnego (179 spraw).

KRD przekazał do KSD 123 wnioski o ukaranie oraz 5 spraw dotyczących złożonych zażaleń na postanowienia KRD o umorzeniu bądź odmowie wszczęcia dochodzenia dyscyplinarnego. Na koniec roku w toku pozostało 341 spraw.

Wnioski o wszczęcie postępowania dyscyplinarnego kierowane były głównie przez:

- KRBR, a dotyczyły spraw biegłych rewidentów nie biorących udziału w obowiązkowym doskonaleniu zawodowym w roku 2009 i 2010 (1135 wniosków),
- KKN (10 wniosków),
- KNA (9 wniosków),
- biegłych rewidentów (8 wniosków),
- jednostki gospodarcze (11 wniosków),
- osoby fizyczne (22 wnioski),
- inne (5 wniosków).

KRD w okresie sprawozdawczym wydał 1043 postanowienia o wszczęciu postępowania wyjaśniającego oraz 461 postanowień o wszczęciu dochodzenia dyscyplinarnego.

KRD przekazał do KSD 123 wnioski o ukaranie, z czego:

- 118 spraw dotyczyło biegłych rewidentów, którzy nie wzięli udziału w obowiązkowym doskonaleniu zawodowym,
- 5 spraw dotyczyło naruszenia przepisów ustawy o rachunkowości, norm wykonywania zawodu biegłego rewidenta oraz zasad etyki zawodowej biegłych rewidentów.

KSD uznał winę obwinionych w 77 przypadkach, w 40 przypadkach sprawy zostały na etapie KSD umorzone (dotyczyło to głównie spraw biegłych rewidentów, którzy nie wzięli udziału w obowiązkowym szkoleniu zawodowym), a 6 spraw jest w toku.

W roku 2011 KRD, działając na podstawie przepisu § 67 Regulaminu postępowania dyscyplinarnego wobec biegłych rewidentów, 3 razy wydawał zarządzenia o powołaniu trzyosobowego Zespołu Rzeczników do rozpatrzenia skargi na działania zastępców KRD związane z prowadzonymi przez nich sprawami dyscyplinarnymi. W 2 przypadkach Zespół Rzeczników potwierdził prawidłowy tok postępowania dyscyplinarnego, natomiast w trzecim przypadku Zespół Rzeczników wskazał na celowość wydania odrębnego postanowienia o wszczęciu postępowania wyjaśniającego.

Ponadto KRD, działając na podstawie art. 304 § 2 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks postępowania karnego, w 2 przypadkach zawiadomił prokuratora o podejrzeniu popełnienia przez biegłych rewidentów przestępstw przewidzianych – w jednym przypadku w art. 77, w drugim przypadku w art. 78 ustawy o rachunkowości.

W roku 2012 KRD planuje podejmowanie kontroli jakości pod względem prawnym i merytorycznym przygotowywanych dokumentów stosowanych w postępowaniu dyscyplinarnym, co znacznie usprawni prace Rzeczników w toku prowadzonych postępowań wyjaśniających. Poprzez bieżące monitorowanie stopnia zaawansowania spraw, zwrócona zostanie uwaga na dotrzymanie terminów procesowych.

Działania KSD

KSD orzeka w sprawach odpowiedzialności dyscyplinarnej biegłych rewidentów za postępowanie sprzeczne z przepisami prawa, standardami rewizji finansowej, niezależności oraz etyki zawodowej. KSD jest jednoinstancyjny i orzeka w składzie 3 członków.

Od orzeczeń KSD przysługuje odwołanie do właściwego, ze względu na miejsce zamieszkania obwinionego, sądu okręgowego – sądu pracy i ubezpieczeń społecznych, jako sądu pierwszej instancji.

W roku 2011 KSD wydał 194 orzeczenia, z czego 160 dotyczyło niedopełnienia przez biegłych rewidentów obowiązku doskonalenia zawodowego.

W powyższych orzeczeniach zapadały następujące kary:

- 57 razy kara dyscyplinarna upomnienia,
- 52 razy kara dyscyplinarna nagany,
- 7 razy kara dyscyplinarna zakazu wykonywania czynności rewizji finansowej na okres jednego roku,
- 1 raz kara dyscyplinarna zakazu wykonywania czynności rewizji finansowej na okres dwóch lat.

W 50 sprawach umarzano postępowanie, w zdecydowanej większości z uwagi na znikomy stopień społecznej szkodliwości czynu.

W 2011 r. KSD rozpatrywał 7 zażaleń na postanowienia KRD, z czego:

- 1 raz odmówił rozpoznania zażalenia wniesionego na postanowienie KRD o wszczęciu postępowania wyjaśniającego z uwagi na upływ terminu przewidzianego dla zaskarżania,
- 1 raz uchylił postanowienie KRD o umorzeniu dochodzenia dyscyplinarnego,
- 1 raz uchylił postanowienie KRD o zakończeniu postępowania wyjaśniającego i odmowie wszczęcia dochodzenia dyscyplinarnego, przekazując sprawę do ponownego rozpatrzenia,
- 4 razy odmawiał przyjęcia zażalenia wniesionego przez osobę nieuprawnioną.

Poza tym uczestnicy postępowania czterokrotnie wnosili zażalenia na postanowienia KSD o pozostawieniu bez rozpoznania przyjętego środka odwoławczego, w tych przypadkach KSD utrzymał w mocy zaskarżone postanowienia.

Ważnym zagadnieniem były odwołania kierowane przez strony postępowania do sądów powszechnych. W 2011 r. Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych:

- w jednym przypadku uniewinnił obwinioną,
- w jednym przypadku uchylił wyrok KSD i przekazał sprawę do ponownego rozpoznania,
- w jednym przypadku oddalił powództwo obwinionej,
- w jednym przypadku uchylił wyrok KSD i oddalił zarzuty,
- w jednym przypadku oddalił odwołanie obwinionego.

Do rozpoznania w Sądzie Apelacyjnym – Sądzie Pracy i Ubezpieczeń Społecznych pozostaje 5 spraw.

W 2012 r. KSD będzie kontynuować cykliczne narady i wspólne spotkania z KRD. Planowane jest publikowanie przynajmniej raz na kwartał tezewanych orzeczeń, co poza walorem informacyjno-edukacyjnym, spełni mocno w tym pokładany aspekt prewencyjny.

Działania KRBR

KRBR w 2011 r. realizowała zadania z zakresu nadzoru publicznego w szczególności dotyczące:

- ewidencji biegłych rewidentów oraz podmiotów uprawnionych do badania sprawozdań finansowych,

- postępowania kwalifikacyjnego dla kandydatów na biegłych rewidentów,
- obligatoryjnego doskonalenia zawodowego dla biegłych rewidentów,
- krajowych standardów rewizji finansowej,
- zasad etyki zawodowej biegłych rewidentów,
- opłaty rocznej z tytułu nadzoru.

W okresie od dnia 1 stycznia 2011 r. do dnia 31 grudnia 2011 r. decyzjami KRBR:

- 323 osoby zostały prawomocnie wpisane do rejestru biegłych rewidentów (w tym 1 osoba, o której mowa w art. 5 ust. 3 ustawy),
- 496 biegłych rewidentów skreślono z rejestru biegłych rewidentów, w tym: 364 na wniosek, 61 z powodu śmierci, 2 z powodu niespełniania któregokolwiek z warunków, o którym mowa w art. 5 ust 2 pkt 1-3 ustawy, 69 z powodu nieuiszczenia składek członkowskich za okres dłuższy niż rok,
- 99 podmiotów zostało wpisanych na listę podmiotów uprawnionych do badania sprawozdań finansowych, zwaną dalej „listą”,
- 127 podmioty uprawnione do badania sprawozdań finansowych zostały skreślone z listy, w tym: 116 na wniosek, 2 w wyniku niepoddania się kontroli KKN, 6 z powodu śmierci biegłych rewidentów prowadzących podmioty uprawnione w formie działalności we własnym imieniu i na własny rachunek, 3 w związku ze skreśleniem biegłego rewidenta z rejestru biegłych rewidentów, który prowadził podmiot uprawniony w formie działalności we własnym imieniu i na własny rachunek.

Jednocześnie KRBR w ww. okresie podjęła 2 uchwały w sprawie odmowy ponownego wpisu do rejestru biegłych rewidentów, 1 uchwałę o odmowie uchylecia uchwały w sprawie odmowy ponownego wpisu do rejestru biegłych rewidentów oraz 1 uchwałę w sprawie stwierdzenia braku podstaw do skreślenia z rejestru biegłych rewidentów.

W dniu 17 maja 2011 r. KRBR podjęła uchwałę Nr 4130/59/2011 w sprawie procedury wpisu do rejestru biegłych rewidentów przez Krajową Radę Biegłych Rewidentów, ale – na podstawie wezwania KNA do usunięcia naruszenia prawa – w dniu 2 sierpnia 2011 r. uchyliła ww. uchwałę (uchwałą Nr 143/2/2011). Po dokonaniu dalszych poprawek, w dniu 25 października 2011 r. KRBR przyjęła postanowienie Nr 17/6/2011 w sprawie przyjęcia procedury wpisu do rejestru biegłych rewidentów, która zmodyfikowała procedurę wpisu, na podstawie art. 5 ust. 2-4 ustawy, do rejestru biegłych rewidentów.

W 2011 r. KRBR podjęła 4 uchwały w zakresie postępowania kwalifikacyjnego dla kandydatów dla biegłych rewidentów a także współpracowała z Komisją Egzaminacyjną w zakresie wzorów dokumentów wydawanych przez Komisję Egzaminacyjną na potrzeby procedury wpisu do rejestru biegłych rewidentów, co znalazło odzwierciedlenie we wzorach dokumentów określonych w ww. postanowieniu KRBR Nr 17/6/2011 w sprawie przyjęcia procedury wpisu do rejestru biegłych rewidentów.

KRBR podjęła również 1 uchwałę zmieniającą uchwałę w sprawie zasad obligatoryjnego doskonalenia zawodowego dla biegłych rewidentów, 2 uchwały dotyczące uzupełnienia tematyki obligatoryjnego doskonalenia zawodowego dla biegłych rewidentów a także postanowienie w sprawie procedury przyjmowania i rozpatrywania wniosków przez Komisję ds. szkoleń. Podjęto również 4 uchwały dotyczące obligatoryjnego doskonalenia zawodowego w 2012 r. (zakres tematyczny i minimalna liczba godzin, wykaz jednostek uprawnionych do przeprowadzenia obligatoryjnego doskonalenia zawodowego). Na uwagę zasługuje w szczególności wprowadzona zmiana w zakresie minimalnej liczby godzin obligatoryjnego doskonalenia zawodowego dla biegłych rewidentów niewykonujących zawodu, która została obniżona z 40 do 24 godzin rocznie.

Członkowie Komisji ds. szkoleń oraz członkowie KRBR przeprowadzili 7 wizytacji obligatoryjnego doskonalenia zawodowego, mających na celu kontrolę przestrzegania przez jednostki prowadzące szkolenia zasad opisanych we wskazówkach organizacyjno-metodycznych do obligatoryjnego doskonalenia zawodowego dla biegłych rewidentów na rok 2011.

Ponadto KRBR, w zakresie wywiązywania się przez biegłych rewidentów z obowiązku obligatoryjnego doskonalenia zawodowego w 2010 r., podjęła uchwałę Nr 4000/57/2011 z dnia 29 marca 2011 r. w sprawie przekazania do KRD listy biegłych rewidentów, którzy w 2010 r. nie dopełnili obowiązku obligatoryjnego doskonalenia zawodowego. Lista ta obejmowała 992 biegłych rewidentów.

W dniu 14 czerwca 2011 r. KRBR podjęła uchwałę Nr 4252/60/2011 z dnia 14 czerwca 2011 r. w sprawie krajowych standardów rewizji finansowej oraz uchwałę Nr 4253/60/2011 z dnia 14 czerwca 2011 r. w sprawie zasad wewnętrznej kontroli jakości podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych, wprowadzając jako krajowe standardy rewizji finansowej i zasady wewnętrznej kontroli jakości opublikowane przez KIBR i Stowarzyszenie Księgowych w Polsce „Międzynarodowe Standardy Rewizji Finansowej i Kontroli Jakości 2009”. W stosunku do obu uchwał KNA zgłosiła zastrzeżenia, uznając że godzą one w interes publiczny. W przekazanych KRBR zastrzeżeniach KNA wskazywała, że KRBR zobowiązana jest do podjęcia uchwał kompleksowo regulujących ww. materię (treść standardów i zasad powinna stanowić integralną część odpowiedniej uchwały), zawierających odpowiednie przepisy przejściowe i uchylające oraz zgodnych z ustawą, na podstawie których są podejmowane, oraz innymi ustawami, rozporządzeniami ratyfikowanymi umowami międzynarodowymi. KRBR uchyliła obie uchwały i do końca 2011 r. nie przedstawiła KNA uchwał uwzględniających zastrzeżenia. W związku z tym w 2011 r. nie nastąpiły zmiany w zakresie obowiązujących w Polsce standardów rewizji finansowej i zasad wewnętrznej kontroli jakości podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych.

KRBR dokonała natomiast zmian w zakresie zasad etyki zawodowej biegłych rewidentów. Uchwała KRBR Nr 4249/60/2011, uwzględniająca zgłoszone wcześniej przez KNA zastrzeżenia odnośnie do zapewnienia właściwego *vacatio legis*, została zatwierdzona przez KNA i skutkiem tego z dniem 1 stycznia 2012 r. wprowadzono Kodeks etyki zawodowych księgowych Międzynarodowej Federacji Księgowych (IFAC) jako obowiązujące w Polsce zasady etyki zawodowej biegłych rewidentów.

W 2011 r. KRBR nie podejmowała uchwał w sprawach dotyczących postępowania dyscyplinarnego wobec biegłych rewidentów oraz w sprawach nakładania na podmioty uprawnione do badania sprawozdań finansowych kary pieniężnej oraz zakazu wykonywania czynności rewizji finansowej.

W zakresie opłaty z tytułu nadzoru KRBR podjęła uchwałę Nr 3998/57/2011 z dnia 29 marca 2011 r. w sprawie wysokości opłaty rocznej z tytułu nadzoru, w której ustalono jej wysokość na poziomie 1,25% przychodów podmiotów uprawnionych do badania sprawozdań finansowych z wykonywania czynności rewizji finansowej, ale nie mniej niż 700 zł oraz uchwałę Nr 3999/57/2011 z dnia 29 marca 2011 r. w sprawie sposobu obliczania oraz sposobu wnoszenia opłaty rocznej z tytułu nadzoru. Jednocześnie w grudniu 2011 r. prezes KRBR skierował pismo do wszystkich podmiotów uprawnionych do badania sprawozdań finansowych z informacją o konieczności skorygowania rozliczeń opłaty rocznej z tytułu nadzoru za lata 2009-2011 ze względu na konieczność uwzględnienia do jej skalkulowania również przychodów uzyskanych na zasadzie podwykonawstwa.

PLAN DZIAŁANIA KNA NA 2012 R.

1. Prowadzenie działań zmierzających do zapewnienia wysokiej jakości wykonywania zawodu biegłego rewidenta i systemów zapewniania jakości w podmiotach uprawnionych do badania sprawozdań finansowych, w tym w szczególności badających jednostki zainteresowania publicznego, poprzez, m.in.:
 - zatwierdzanie planów kontroli realizowanych przez Krajową Komisję Nadzoru oraz kandydatów na kontrolerów Krajowej Izby Biegłych Rewidentów;
 - bezpośredni udział w wybranych kontrolach przeprowadzanych przez kontrolerów Krajowej Izby Biegłych Rewidentów, ze szczególnym uwzględnieniem systemu wewnętrznej kontroli jakości;
 - przeprowadzanie własnych kontroli w przypadkach przewidzianych w art. 74 ustawy;
 - zatwierdzanie raportów z kontroli przeprowadzanych przez kontrolerów Krajowej Izby Biegłych Rewidentów w podmiotach uprawnionych do badania sprawozdań finansowych wykonujących czynności rewizji finansowej w jednostkach zainteresowania publicznego;
 - analiza nieprawidłowości stwierdzonych podczas przeprowadzanych kontroli.
2. Monitorowanie procedur dotyczących kontroli z zakresu systemu zapewniania jakości przeprowadzanych przez Krajową Komisję Nadzoru.
3. Opracowanie wytycznych dotyczących realizacji uprawnień Komisji Nadzoru Audytowego w postępowaniach dyscyplinarnych wobec biegłych rewidentów.
4. Nadzorowanie działalności samorządu biegłych rewidentów, w szczególności:
 - kontrola procedury wpisu biegłych rewidentów do rejestru i podmiotów uprawnionych na listę;
 - ocena rocznych sprawozdań organów Krajowej Izby Biegłych Rewidentów;
 - kontrola zgodności działania organów Krajowej Izby Biegłych Rewidentów z ustawą, statutem i regulaminami.
5. Nadzór nad procesem przyznawania uprawnień biegłego rewidenta, w tym zatwierdzanie uchwał Krajowej Rady Biegłych Rewidentów określających zakres, tryb i zasady postępowania kwalifikacyjnego dla kandydatów na biegłych rewidentów i analiza sprawozdania z działalności Komisji Egzaminacyjnej.
6. Kontrola sposobu wykonywania przez podmioty wykonujące czynności rewizji finansowej w jednostkach zainteresowania publicznego obowiązków informacyjnych wynikających z art. 88 ustawy.
7. Prowadzenie działań mających na celu zapewnienie jednolitych zasad wykonywania zawodu biegłego rewidenta w Polsce, w szczególności poprzez:
 - wspieranie działań zmierzających do jak najszerszego stosowania międzynarodowych standardów rewizji finansowej (MSRF);
 - wspieranie działań zmierzających do pełnego stosowania zasad zawartych w kodeksie etyki IFAC;
 - nadzór nad wyborem tematów szkoleń obligatoryjnych, w celu jak najlepszego dostosowania wymagań stawianych biegłym rewidentom do potrzeb wynikających ze zmieniających się warunków rynkowych.

8. Prowadzenie dalszych działań zmierzających do poszerzenia wiedzy organów nadzorczych jednostek gospodarczych na temat zasad współpracy i kształtowania wzajemnych relacji z biegłym rewidentem, celem zwiększenia wiarygodności informacji finansowych przedstawianych w sprawozdaniach finansowych oraz wzmocnienia efektywności nadzoru korporacyjnego, w szczególności poprzez organizację konferencji skierowanej do członków komitetów audytu.

9. Rozwijanie współpracy międzynarodowej, w tym w szczególności:

- informowanie partnerów zagranicznych o roli i działaniach Komisji Nadzoru Audytowego jako organu nadzoru publicznego w Polsce;
- uczestnictwo w podejmowanych przez Komisję Europejską i inne organy Unii Europejskiej inicjatywach dotyczących nadzoru nad działalnością firm audytorskich oraz rozwijanie współpracy w ramach Europejskiej Grupy Organów Nadzoru nad Audytorami (EGAOB);
- rozwijanie relacji z organami nadzoru:
 - ✓ państw Unii Europejskiej – w celu wykorzystania doświadczeń w organizowaniu instytucji nadzoru, rejestracji biegłych rewidentów i firm audytorskich z państw trzecich oraz przeprowadzaniu kontroli firm audytorskich;
 - ✓ USA (PCAOB) – w celu zawarcia dwustronnego porozumienia regulującego zasady współpracy w sprawowaniu nadzoru nad działalnością biegłych rewidentów, w tym przekazywania dokumentacji rewizyjnej i przeprowadzania wspólnych kontroli;
 - ✓ państw trzecich uznanych przez Komisję Europejską za równoważne (w których zarejestrowane są polskie firmy audytorskie) – w celu ustalenia potrzeby zawarcia dwustronnych porozumień regulujących zasady wzajemnych relacji pomiędzy Komisją Nadzoru Audytowego a organami nadzoru z tych państw, w tym zasady przekazywania dokumentacji rewizyjnej;
 - ✓ zrzeszonymi w International Forum of Independent Audit Regulators (IFIAR).

10. Wspieranie działań zmierzających do poprawy regulacji prawnych dotyczących działalności biegłych rewidentów i podmiotów uprawnionych do badania sprawozdań finansowych oraz publicznego nadzoru nad tą działalnością, w szczególności poprzez analizowanie i opiniowanie projektów aktów prawnych na poziomie krajowym i Unii Europejskiej.

11. Prowadzenie działań zmierzających do stworzenia strony internetowej Komisji Nadzoru Audytowego.

12. Bieżąca realizacja zadań określonych w ustawie.